

AMERIKANSKI VOJASKI ZDRAVNIK zdravi domačinskega otroka v Novi Guineji. Otroka, ki ima kožno bolezen, drži v kvisku njegova mati.

Kdo je kdo v novi provizorični vladi v Jugoslaviji?

IMA ENAJST ČLANOV, IZMED KATERIH SE JIH SMATRA PET ZA HRVATE IN PET ZA SRBE. EDEN JE SLOVENEK. — RAZNE STRUJE ZASTOPANE

Urad odbora južno-slovanskih Amerikancev v New Yorku, je podal tisku in radiu o članih provizorične vlade v Jugoslaviji sledeče podatke:

„Odkar je Petrov režim obsodil jugoslovansko provizorično vlado na terenu, kateri je na čelu dr. Ribar in jo označil za vlado „terorističnega nasilja, ki v nobenem oziru ne predstavlja demokratičnih in socialnih koncepcij našega ljudstva, niti ne njegovega narodnega duha.“ Želi Združeni odbor južno-slovanskih Amerikancev podati v naslednjem ameriškem tisku in radiju nekoliko podrobnejše informacije o možnih, ki so sedaj na krmilu nove vlade v Jugoslaviji.

Dr. Ivan Ribar — predsednik provizorične vlade Jugoslavije, je star 64 let, ter je odlični odvetnik hrvaškega poretka, ki je bil znana narodna osebnost tekom zadnjih petindeset let. Izvoljen je bil za predsednika prve konstitucionalne ali upravne skupščine v letu 1920 in je veskoz odtod igral važno vlogo v političnem in narodnem življenju Jugoslavije, kot eden najdalekovidnejših voditeljev demokratske stranke, kateri je načeljeval Ljuba Davidović. Dr. Ribar je živel v Beogradu skoro vse svoje življenje.

Maršal Tito (Josip Broz) — predsednik odbora za narodno obrambo, je star 52 let, doma iz Zagorja na Hrvaškem. On je bil mnogo let eden izmed voditeljev jugoslovanskega delavskega gibanja.

Dr. Josip Smolaka — minister za zunanje zadeve, je star 72 let in je odvetnik po poklicu ter prihaja iz Splita v Dalmaciji. On je bivši senator in zelo znana in prominentna liberalna osebnost; v letu 1918 je bil član prvega jugoslovanskega kabineta. Bil je tudi poslanik Jugoslavije v Vatikanu in Madridu. On je priznana avtoriteta na polju konstitucionalnih zakonov.

Josip Rus — podpredsednik provizorične vlade Jugoslavije, je Slovenec, ima 40 let, po poklicu pa sodnik na višjem sodišču v Ljubljani. Udeležoval se je veliko pri organizaciji Sokolov.

Dr. Moša Pijade — podpredsednik provizorične vlade Jugoslavije, je star 55 let, po poklicu zdravnik, prominenten srbski intelektualac židovske vere in

eden voditeljev jugoslovanske komunistične stranke, ki je tekom svojega dolgega zapora (pod beografskim režimom) zlagal pesmi in slikal.

Anton Avgustinčič — podpredsednik provizorične vlade Jugoslavije, ima 42 let ter je svetovno znan kipar iz Zagreba.

Vladislav Ribnikar — podpredsednik odbora za obrambo, je star 42 let. On je bil uradnik osrednjega glasila Hrvaške kmečke stranke, „Slobodni dom“, ki je izhajal v Zagrebu.

Božidar Magovac — podpredsednik odbora za narodno obrambo, je star 42 let. On je bil uradnik osrednjega glasila Hrvaške kmečke stranke, „Slobodni dom“, ki je izhajal v Zagrebu.

Vladimir Zečević — minister notranjih zadev, je star zdaj 35 let. Po poklicu je pravoslavni duhovnik iz centralne Srbije ter eden izmed vodij partizanskega gibanja.

Dr. Rado Pribičević — minister za obrambo, ima 46 let, je odvetnik po poklicu ter je po rodu Srb iz Hrvaške, politično pa je bil že dolgo član Neodvisne demokratske stranke.

Sulejman Filipović — minister za rudne in šume, predstavlja v novi vladi Muslmane iz Bosne.

Zgoraj omenjeni možje predstavljajo vse dele najboljših in najprogresivnejših elementov jugoslovanskega ljudstva. Dokazali so svoje politično in intelektualno (Nadaljevanje na 4. strani.)

Površnosti in dobički v vojni industriji le malo „oglašane“

Merodajne kongresne komisije tu in tam preiskujejo nerednosti pri kompanijah, ki ne izvršijo vladnih naročil kot so obetale in pa če kujejo preogromne dobičke na račun vojne.

Nedavno smo poročali o bratoma Miranda, ki sta začela municijski biznis iz nič in napravila s komišni pri dostavljanju vojnih potrebščin Angliji in pred 7. dec. 1941 Japonski milijone dobička. Bilo jima je vseeno, komu prodajata orožje, glavno je, da je veliko profita.

Zvezna vlada pa je vsled nereda, ki je nastal pred letom v njuni tovarni, izgubila visoke vsote.

Nedavno je pričela kongresna komisija za vojne zadeve preiskovati poslovanje in obratovanje v Fairchild aircraft tovarni v Burlingtonu, N. C. Dognala je, da je stala tovarna štiri milijone dolarjev, zgrajena in opremljena na vladne stroške in potem je bilo vloženih vanjo še 12 milijonov vladnega denarja in dana v najem kompaniji omenjenega imena za dolar na leto. Vlada je naročila pri nji za 63 milijonov dolarjev bojnih letal, kompanija je uposlila 2,350 delavcev in od oktobra 1941, ko je dobila prvo vladno naročilo, je producirala eno bojno letalo, stroški do tega pa so znašali triinajst milijonov dolarjev. Ta je za en aeroplan ogromna vsota. Priče so izpovedali, da je vodstvo kompanije nesposobno in da je v tovarni vse iz reda. Direktorji družbe, ki dobe tako tovarno za dolar na leto najemnine, in potem nadaljne milijone, ne da bi kaj riskirali, mislijo le na svoje visoke plače, in druge dohodke, samo da se razmeče denar.

Cemu je sploh potrebno vladi graditi privatnim družbam tovarne, jih zalagati s kapitalom in jim puščati velik odstotek teh vsot za profite, ko bi municijsko industrijo boljše sama obratovala in si prihranila milijone, ki gredo sedaj v žep dobičkarjev? Seveda, če bi to storila, bi bilo krikanje nič koliko, da konkurira na ljudske stroške s privatno industrijo in poganja deželo v socializem. Kongres privatnih interesov pa tega noče, in zato je tako.

Socialisti v Readingu v pogajanjih za združenje s socialistično stranko

Socialistična stranka v Pennsylvaniji se je ločila od ameriške socialistične stranke in s tem izpod Thomasovega vodstva v znanih frakcijskih sporih avgusta 1936, ker so militanti tudi na konvenciji v Clevelandu odklonili s takozvanimi desničarji ali staro gardo vsak kompromis.

Veliki socialistični lokal v Readingu, ki ima v mestu velik političen vpliv, in imel zastopnike v zakonodajni zbirnici, v okrajnem in šolskem odboru ter v mestni občini, poseduje tudi park in razno drugo imovino. Po ločitvi se je pridružil social-demokratski federaciji, skupina militantov pa ustanovila svoj lokal in pennsylvansko soc. stranko ter lokal v Readingu tožila za imovino,

češ, da imajo le oni pravico do imena „soc. stranka“. To je nasprotstvo povečalo, tožba pa je bila v veliko veselje nasprotnikom, ki so pričakovali, da bodo socialisti v Readingu sami sebe uničili.

Militanti so se kmalu uleteli in večinoma stranko pustili čim so jo dobili v roke. Stari sodrugi v Readingu pa so obnovili svoje vrste in postali spet močna postojanka.

V družbi s social-demokrati v New Yorku se niso počutili srečnim. To so v svoji izjavi za združenje s soc. stranko tudi poudarili. Oni hočejo socialistično akcijo, ne politiko, gola oportunitizma.

Toda sodrugi v Penni so za pridruženje svoje stranke k ameriški soc. stranki le, če jim jamči, da bodo v bodoče lahko delali konstruktivno, kakor nekoč, ne da bi z njimi eksperimentirala sedaj ta, sedaj druga struja, ki je slučajno na vodstvu v gl. uradu. Zato zahtevajo avtonomijo. Asement stranki bodo plačevali od člana po svojih določbah. Dalje se mora glavni strankin urad obvezati, da ne bo posegal po imovini pennsylvanske soc. stranke in imovini njenih lokalov. Sodrugi v Readingu so za zgraditev socialistične stranke, kot je bila nekoč, in v tem so pripravljeni sodelovati. Vsi iskreni sodrugi jim žele uspeh v tej akciji.

Japonci izgubili v dveh letih 881, Američani 132 ladij

Glavni namen Japoncev v zavratnem napadu na Pearl Harbor 7. dec. 1941 in na druge ameriške posesti na Pacifiku je bil uničiti, ali saj temeljito oslabil ameriško mornarico in letalstvo. Dasi so napravili ameriški mornarici posebno v Pearl Harborju veliko škodo in so dosegli drugje v nekaj dneh presenetljive uspehe, namen, uničiti ameriško pomorsko silo se jim ni posrečil.

Od tedaj je postala naša mornarica jača ko kdaj prej in Japonci jo na Pacifiku bolj in bolj čutijo.

V dveh letih vojne, do letošnjega 7. decembra, je bilo potopljenih 132 bojnih in tovarnih ameriških ladij, večinoma na Pacifiku. Po točnih podatkih ameriškega mornaričnega departmanta je bilo v istem času potopljenih 238 bojnih in 643 drugih japonskih ladij, skupno 881.

Nad 280 japonskih ladij je bilo poškodovanih, in izmed njih brzokone precej potopljenih, a omenjeni odstotek o tem nima zanesljivih podatkov.

Te številke seveda ne pomenijo, da je za to deželo vojna z Japonci že dobljena, kajti mikado cesarstvo je še mogočna sila na morju in na kopnem. Toda na podlagi teh izgub je jasno, kam se vojna sreča nagiba. Ni čudno, da je japonske poveljnice začelo skrbeti, kajti tudi njih „blitzkrieg“, kakor Hitlerjev, se je ponesrečil.

Kvota v sklad za dobrodelne namene ni še dosežena

Kvota čikaškega okraja za doneske v Community and War Fund je bila določena na \$12,806,624, nabralo pa se je do 8. decembra \$11,336,656, ali 89 odstotkov. Kampanjski odbor se nada, da bo skupna vsota z novimi prispevki do božiča znašala več kot kvoto.

Ste si Ameriški družinski koledar letnik 1944 že naročili?

pridruženje svoje stranke k ameriški soc. stranki le, če jim jamči, da bodo v bodoče lahko delali konstruktivno, kakor nekoč, ne da bi z njimi eksperimentirala sedaj ta, sedaj druga struja, ki je slučajno na vodstvu v gl. uradu. Zato zahtevajo avtonomijo. Asement stranki bodo plačevali od člana po svojih določbah. Dalje se mora glavni strankin urad obvezati, da ne bo posegal po imovini pennsylvanske soc. stranke in imovini njenih lokalov. Sodrugi v Readingu so za zgraditev socialistične stranke, kot je bila nekoč, in v tem so pripravljeni sodelovati. Vsi iskreni sodrugi jim žele uspeh v tej akciji.

Pakt Sovjetske unije s Češko velik uspeh

PREDSEDNIK BENEŠ KONČNO LE DOSEGEL SVOJ CILJ. — ČEMU NASPROTOVANJE TEJ ZVEZI? — VRATA POLJSKI ODPRTA. — NIČ VEČ „SANITARNEGA KORDONA“ ZOPER USSR.

Ta teden je bila podpisana in objavljena v Moskvi 20-letna obrambna pogodba med čehoslovaško in sovjetsko vlado, ki je tako dalekosežna in važna za bodočnost teh dveh dežel in Evrope, da je naletela na veliko nasprotovanje tudi v mnogih zavezniških krogih. Da je novi pakt ob enem največji udarec za nemški imperializem, tega ne čutijo nikjer bolj kot v Berlinu.

Sprememah v odnosajih V prejšnji vojni je bila Čehoslovaška v vojni z boljševiki. Bila je popolnoma pod francoskim vplivom in vrh tega so Čehi smatrali politiko boljševiške vlade za največjo nevarnost svojim aspiracijam. Boljševiška vlada je sklenila mir s kajzerjevo Nemčijo. Prepustila je Ukrajino njenemu vplivu. Lenin je smatral, da Rusija nima več vzroka ostati v vojni in pa da je Nemčija carjevo armado premagala, torej je najboljšje sprejeti njene pogoje, neglede na zavezništvo. Morda je tedaj Lenin verjel, da bo tepena zavezniška armada tudi na zapadni fronti, pa je za boljševiško Rusijo proglasil mir. Tako so se češke legije v Rusiji obrnile proti boljševikom in jim prizadevale veliko bojov, v zavezniških deželah pa občudovanje.

Po nekaj letih pa sta se vladi v Pragi in Moskvi polagoma sprijateljile in v društvu narodov sta bila Maksim Litvinov in Edvard Beneš glavna zagovornika načela kolektivne varnosti in odpora rastoči fašistični agresivnosti.

Opiranje na Francijo Vzlic temu prijateljstvu z Rusijo pa je bila Čehoslovaška v svoji vnanji politiki še vedno podrejena Franciji in dokler ni bilo Hitlerja na vladi Nemčije, se je Francija smatrala za glavno zaščitnico Poljske, Čehoslovaške, Avstrije in Jugoslavije. Ko je začel Hitler oboroževati svoj tretji raj, je francoska vlada pritegnila v to zaščitništvo Anglijo bolj kot je bila prej in leta 1939 sta povabili v obrambo Poljske tudi sovjetsko vlado. Čehoslovaška vlada, ki je najbolj čutila nevarnost nacijske Nemčije, pa se je že prej potrudila, da je pridobila tudi Rusijo sebi v varstvo. A pogodba se je glasila, da gre Rusija braniti Čehoslovaško le ako stori isto tudi Francija.

Kršena obveza Francija se po tej obvezi ni ravnala in še manj Anglija. Namesto tega sta šla angleški in francoski premier k Hitlerju, ga tolažila in mu obljubila zahtevane dele Čehoslovaške, zato, da se ohrani mir v Evropi. Rusija v ta dogovor ni bila povabljena, čeprav je bila skupno s Francijo

(Konec na 3. strani.)

Trideseti letnik našega koledarja je knjiga, ki je vredna svojega slovesa

Na tretji strani te številke je pregled vsebine tridesetega letnika Ameriškega družinskega koledarja. Iz nje lahko vsak čitatelj razvidi, da je to spet knjiga, ki dela čast slovenski književnosti v tej deželi.

In kolikor je nam znano, sta ta koledar, in pa knjiga Prosvetne matice, edini knjigi posvetne vsebine, ki sta letos izšli v slovenskem jeziku. V starem kraju morda kaj izide — kaj nabožnega — in še tisto mora biti urejeno po navodilih fašističnih oblasti.

Ko bo konec vojne, se bodo tega koledarja naši osvobojeni rojaki nedvomno zelo razveselili, posebno tisti, ki ga poznajo iz prejšnjih let, in pa oni slovenski pisatelji, ki so bili njegovi sodrugi. Izmed njih samo o Ivanu Vuku vemo, da ga ni več med živimi.

Tukajšnji naročniki so pričakovali, da dobe koledar že v začetku decembra in mi smo imeli trden namen, da izide saj prvi teden v tem mesecu.

A v uradu je manjkalo rednega pomočnika pri tem delu, ki smo ga imeli vsako leto, kar je stvar zakasnilo. Vzrok tej in drugim zakasnitvam so pač vojne razmere. Kar se tiče tiskarne, je svoje delo opravljala ko hitro smo ji pošiljali rokopise, težave pa so v knjigovoznici, ki ima veliko več dela kot ga je z močmi, ki jih ima, v stanju zmagovati. Delavcev, ki bi bili večji, ji manjka.

Tudi pošta ima vsled istih vzrokov težkoče in pošiljatev ne dostavlja tako hitro kot pa jih je do pred dobrim letom.

Vseeno, koledar smo dovršili in naročniki ga prejmejo čim ga dobimo iz knjigovoznice. Upamo, da se to zgodi koncem tega tedna. Naročnike in razpečevalce prosimo, da naj ovire, ki jih imamo upoštevajo. Upamo, da se pri razpečavanju koledarja potrudijo kot so se vsako leto.

Usoglašanje mezde s cenami brez harmonije

Glavni namen zvezne vlade v domači ekonomiji je bil „zamrzniti“ plače in regulirati cene potrebščin, da bi obstoječa meza več kot zadostovala za dostojno preživljanje. Unije so bile v teh naporih povabljene od predsednika na sodelovanje. Zagotovile naj bi, da ne bodo zahtevale zvišanja mezde nad ono, ki je po merodajnem vladnem odboru smatrana za dovolj visoko, in kjer ni, naj velja zvišanje na podlagi takozvane „little steel“ formule. Dalje naj bi se unije obvezale, da se v sporih z delodajalci ne bodo posluževale stavk.

In res so pristale v te pogoje unije AFL, CIO in unije železničarjev.

Vlada pa jim je zagotovila z reguliranjem cen živilskih potrebščin preprečiti druginjo.

A v deželi je toliko mogočnih sebičnih interesov, in v regulacijskih uradih se je dogodilo že toliko zmot, in pa preveč nesposobnih in sebičnih ljudi je v njih, da je stvar, kar se reguliranja cen tiče, padla s tira in obstala. Kaj pomagajo dostopne cene, če pa se jih ne izvaja? Ali pravilna, regulirana distribucija živil na papirju, če pa je ni v praksi?

Vsled teh razmer je delavstvo že dolgo nezadovoljno ne samo s ponesrečenimi regulacijami živilskega trga pač pa še posebno z vodstvi svojih unij, ki so se vz-

lic temu še vedno držala svoje obljube zvezni vladi.

Le odbor UMW se je upiral, nastale so velike stavke, in končno je unija premogarjev le dobila zvišanje mezde za svoje člane v večini premogovnikov. Po novem dogovoru bo temeljila na bazi \$8.50 za osem in tričetrt ure dela na dan.

Vladni vojni delavski odbor se je upiral zvišanju in enako premogovniške družbe, a premogarji so vztrajali in po osmih mesecih vendarle uspeli, dasi jim vse zahteve kajpada niso bile izpolnjene.

Medtem so se pognali v boj za zvišanje razne strokovne unije železničarjev in dne 8. dec. je senat odglasoval takozvanim

„nonoperating“ železničarjem, to je tistim, ki ne delajo v vlakih, 8c povišanja na uro. Teh delavcev je nad milijon. Dalje zahteva zvišanje 600,000 tekstilnih delavcev in na stotisoče drugih. Vlada se boji, da ji ves njen načrt za boj zoper inflacijo pade v vodo, in si še prizadeva ostati pri „zamrznjenih“. Pa ne gre. Niti ne bodo nova zvišanja mezde delavcem kaj prida pomagale, ker se običajno dvignejo cene po zvišanju mezde toliko, da so delavci tam, kot poprej. Ako bi imeli delavci v kongresu svoj blok, kot ga imajo komercialni, industrijski in drugi privatni interesi, bi regulacije kaj začele, tako pa so brez potrebne zaštite.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopolci in oglaševalci morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue - CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Dve vojni osvobodilne fronte v Jugoslaviji

Jugoslavija je še vedno edina izmed okupiranih dežel, ki ima ljudi, da se bore organizirano z orožjem v roki proti napačalcem.

Ta sila je osvobodilna fronta, ki jo je vzelo zelo dolgo, predno se je uveljavila tudi v svetovni javnosti.

Kajti vso slavo upornišva proti okupatorjem je žel dolgo le Draža Mihajlovič s svojimi četniki. Ko se je vršil v Detroitu prvi vseslovanski kongres ameriških Slovanov, je bila Mihajlovičeva slika vzporejena z McArthurjevo in Timošenkovo in množica zastopnikov je prirejala vsem trem navdušene ovacije.

Ko so v resolucijskem odboru predložili izjavo priznanja "jugoslovanskim borcev pod vodstvom Mihajloviča", je neki Srb član tistega odbora, odločno protestiral, češ, da se samo Srbi bore proti vpadalcem, dočim so ostali Jugoslavlani (Hrvati in Slovenci) s svojo taktiko v pomoč sovražniku. Posebno Hrvati pod Pavelićem, ki more Srbe na debelo, da jih iztrebi. Odbor se je zedinil za kompromisno besedilo in Mihajlovič je potem še slovel na shodih — da tudi na shodih, ki so jih prirejali antifašistični Hrvati.

Medtem so se množile konfuzne vesti o uporih in sabotajah, v katerih se je trdilo, da nimajo nič skupnega z Mihajlovičem, ki je v svoji legendarni slavi bil imenovan za vojnega ministra zamejne jugoslovanske vlade v Londonu (sedaj v Kairu), in druge, ki so vso zaslugo pripisovale le njemu in Srbom.

Se celo po izjavi jugoslovanske zamejne vlade same, da bi bilo nesmiselno tvegati življenja, dokler ne bo zavezniške invazije na Balkan, in da se Mihajlovič ravna po tem navodilu ter "čaka ugodne priliko", so novinske agencije upore v Jugoslaviji še vedno pripisovale zgolj njemu v kredit, ali pa mu jih uredili njemu v priznanje iz brzojavnih depeš posebno v uredništvih ameriških in angleških listov.

Tu in tam se je sicer omenilo partizane in se jih proglasalo za komunistično gibanje, katero ruši solidarnost jugoslovanskega odpora. Nato so k poročilom omenjali, da imajo partizani za slombo Rusije, torej je jasno, da je vsa stvar zgolj komunistična.

Med Slovenci je katoliški tisk pod vodstvom patra Ambrozića priobčil dolgo vrsto člankov o grozovitostih, ki jih počno partizani v Sloveniji.

In končno je iz vsega tega nastala nova provizorična vlada na terenu Jugoslavije tik v dneh, ko so že konferirali, ali pa se pripravljali na posvetovanja predstavniki Zed. držav, Anglije in Rusije. V Kairu je bila zastopana sicer tudi Kitajska, a na tistem sestanku, ki je bil skupen s Kitajci, se o Jugoslaviji ni govorilo. V Teheranu se je, in potem spet, ko sta se Churchill in Roosevelt vračala.

Upornišvo v Jugoslaviji ima značaj boja ne samo proti vnašnjemu fašizmu, pač pa tudi zoper domačo reakcijo in proti zamejni vladi.

V tem listu na tem mestu smo poudarili že v pričetku partizanskega gibanja, da to, kar zastopa Draža Mihajlovič, gleda v prošlost. Osvobodilno gibanje, ki se je od početka pričelo v skupinah, brez zveze druga z drugo, in v katero so se nedvomno prikradle tudi skupine pustolovcev, pa je zrl v bodočnost. Boriti se je treba — so rekli ljudje, toda ne za povratek v staro, nego za prihodnost, za tako, v kateri bo vredno živeti.

Ko se je iz teh posameznih oddelkov in edinic končno usoglasilo veliko gibanje pod znamko osvobodilne fronte in ljudske armade, je sovražna propaganda še vedno poudarjala, da ni Tito drugega kot agent Moskve, in da le v interesu Rusije tira svoje ljudi na bojišča pred nazijske strojnice in bajonete.

Kakor da je le Rusiji na tem, da se goji borbo zoper Hitlerjevo silo!

Rusija se odgovornosti za pomoč borcev v Jugoslaviji ni umikala in trdijo, da je pomagala in pomaga kolikor more. Koliko, to se bo točno izvedelo šele po vojni. In čimbolj so se množile vesti, da Rusija pomaga partizanom, bolj je druga stran dokazovala, da sta vladi Zed. držav in Anglije z vlado kralja Petra in podpirate njenega vojnega ministra Mihajloviča ter njegove četnike. Ameriški general Eisenhower mu je čestital na uspehih iz Alžira po ameriški in angleški okupaciji francoske severne Afrike, in enako angleški vrhovni poveljnik v Afriki, v dokaz Rusiji, kje so ameriške in angleške simpatije.

Osvobodilna fronta pa je vztrajala dalje. Svojo pažnjo je obračala bolj in bolj tudi na propagando. Z radio postaje, ki jo ima nekje, z rusko pomočjo kajpada, je širila v svet svoja poročila in ga uverila, da je ona edina sila v Jugoslaviji, ki se zares bori proti Hitlerjevimi divizijam. In da je osvobodilna vojska največ pripomočnik k naglemu razkroju italijanske okupacijske armade v Jugoslaviji.

Razkol med "čaršijo", ki predstavlja okrog Petra staro vele-srbsko reakcijo, in osvobodilno fronto, je moral prej ali slej puh-niti z vso silo na dan.

Ustanovitev nove provizorične vlade je bila oznanjena tako in v takem času, da je morala trčeti ob zamejno vlado v Kairu in ob konferenco v Teheranu. Ob enem ob angleške in ameriške od-

VOJAKI AMERISKE MORNARICNE PEHOTE (marines) na obrežju otoka Tarawa v napadu na japonsko posadko, ki je branila japonsko vzletališče.

Nekaj o tem in onem

Veliko polemike

Chicago, Ill. — Kakor v prejšnji, tako je v slovenskem časopisu v Ameriki tudi v sedanjih vojni veliko polemike o vprašanju in bodočnosti Jugoslavije. To je razveseljivo, prvič, ker dokazuje, da nismo vsi kimovci in pa, da se v razpravah poslužujemo demokratičnih metod.

Kaj je kdo med nami bil pred 30 ali 40 leti, nima več nobenega pomena, ako se ne zaveda svetovnih razmer v letu 1943.

V prejšnji vojni je bilo med tukajšnjimi Slovenci poleg polemiziranja tudi veliko zmerjanja. Tudi sedaj ni brez njega. Ko smo imeli Jugoslovansko republikansko združenje (z idejami in programom, ki je še vedno neizpodbiten), sta bila glavna v tem gibanju Etbin Kristan in Frank Kerže. Na drugi strani med Slovenci je bil glavni voditelj Rev. Kazimir Zakrajšek, ki je krstil Kristana za Lenina in Keržeta za Trockega. Frank Kerže mu je vrnil milo za drago in ga označil za Rasputina. Tako smo takrat reševali jugoslovansko vprašanje. Tudi sedaj je sličnih dovptov in pa nekaj "vsevedežev", ki vsako stvar narobe razumejo in krivo tolmačijo.

To, da SANS ne bo imel svoje poti posute z rožicami, je lahko že v naprej vedel vsakdo, ki je bil v tem gibanju pred 24. leti.

Odborniki SANSa, vztrajajte do zmag in osvoboditve našega naroda! Na svoji strani imate tu-

nošaje s kraljem Petrom. Vsa poteza je imela namen uveriti javnost v zavezniških deželah, da borbeno fronta v svobodo verujočih ljudi v Jugoslaviji smatra Mihajloviča ne le za izdajalca, temveč za Hitlerjevega pomočnika, Petrovo vlado pa za krdelo predpognih birokratov, ki nikogar ne zastopajo, najmanj pa tisti narod, kateremu hočejo znova splezati na hrbet.

Tito in Ivan Ribar sta s tem izvršila diplomatsko potezo, ki je povzročila mnogim v angleškem in v ameriškem tajništvu vnanjih zadev precej glavobola. Največ pa kajpada Petru in njegovi družbi v Kairu, ki se pripravljata nazaj, pa ji osvobodilna fronta meša račune.

Ta "nova" vlada v Jugoslaviji je obstajala že prej, že od stanka v Bihacu, a v svetovni javnosti takrat ni dobila odmeva. Sedaj ga je, in zato se je znova predstavila na način, kot da je šele nastala.

Diplomatično ji je torej šlo po sreči. Kajti osvobodilna fronta je v vojni z oboroženo silo in diplomatično. V slednjem je dobro uspeła.

Veliko težje pa ji gre na bojiščih. Je sploh čudež, da se ti borci sploh morajo vzdržati toliko časa. Podpora, kar jo dobe iz Rusije in sedaj baže tudi iz Anglije, ne more biti bogve kaj, ker ni do Jugoslavije, oziroma do armad osvobodilne fronte, še nikjer proste poti za dovoz potrebščin.

Hitlerjev maršal Rommel se je zavzel s partizani počistiti posebno ob dalmatinskem obrežju, ob prometnih poteh v Sloveniji in okrog rudnikov v Bosni in druge v Jugoslaviji.

Nemška armada ni edina, ki si je dala to nalogo. Zopeč čete osvobodilne fronte se bore čete hrvatskega kvizlinga Pavelića, Nediceve srbske čete, Madžarji in Bolgari in tudi Mihajlovič je zagazil, da se bo tolkel z njimi, ker so se uprli svojemu kralju. To ne pomeni, da so vsi ti elementi zoper osvobodilno fronto šele od kar sta Tito in Ribar oznanila ustanovitev nove provizorične vlade. V boju proti nji so od kar se je pojavila.

Nauk te borbe v Jugoslaviji pa je ta: Ljudstvo noče več v stare razmere. Osvoboditi se hoče ne sama tujih fašističnih krvnikov, pač pa prav tako tudi vseh domačih pijavk. In v teh svojih upih se zanaša največ na Sovjetsko unijo.

di armato partizanov, ki se tam dejansko bori s sovražnikom — vnanjim in notranjim. Brez take dejanske borbe namreč ni zmagane na poti hrepenenj do svobode.

Pogrešam pa med dopisniki in v uredniških člankih večine slovenskih listov ugotavljanje vzroka, kdo pravzaprav je glavni krivec sedanje vojne. Da je bilo nacifašizmu mogoče zavladati in zaplesti svet v svetovno vojno, ki je hujska, združena z večjim trpljenjem kot še katerakoli kar jih pozna zgodovina, tega ni kri-va rdeča Rusija, ampak kapitalistični sistem in pa vlade demokratičnih dežel.

Tisti, ki še vedno zagovarjajo ubežno jugoslovansko vlado in njenega četniškega glavarja Mihajloviča, s tem dokazujejo, da niso demokrati pač pa le hipnotizirani apostoli preteklosti, v katero bi radi naš svet znova potisnili.

Kako važna je, tega se masa v splošnem še ne zaveda, ker jo hujskajo Rusiji in zavezniški splošni stvari sovražni ameriški časopisi in politiki.

Ko čitam o vojni in njenih grozotah — dan za dnem podobna si poročila — mi prihaja v misel neki dijak v Clevelandu. Ko je bil vprašan, kaj on misli o civilizaciji, je dejal, da je to zelo dobra ideja, in čas je že, da jo bi začel kdo prakticirati.

Njegov odgovor je dokaz, da je tudi učiteljem in profesorjem nemogoče ves čas vse svoje učence voditi za nos.

Neko poročilo pravi, da ko so začeli zavezniški letalci metati

ploho bomb na Berlin, so oskrbniki zoologičnega vrta postrelili leve, tigre, hijene in druge divje zveri, da prebivalstvo Berlina rešijo v slučaju, če se bi vsled bomb kletke odprle, ograje porušile in zverjad pa bi dobila prostost kakor v džunglah. Ali ne bi bilo pametnejše pokončati rajše tiste zveri, ki so povzročile vojno, kakor pa te živali, ki so bile v kletkah? Gestapovci bi morali iti v tak konec, ker so pomorili v okupirani Evropi že nič koliko nedolžnih ljudi, med njimi otrok, žensk in starcev. Oni so hujske zveri kot pa levi in tigri.

V dneh konference med Stalinom, Rooseveltom in Churchillom v Teheranu je slednji doživel svoj 69-letni rojstni dan. Priredili so mu banket po ruskem običaju. Nič koliko nago-vorov, in po vsakem se pije "na zdravje". Churchill se je to tako dopadlo, da se bo tega običaja, "pijmo na zdravje", ki ga je dobil spoznal v Teheranu, v bodoče na banketih držal.

Kdo bi pred nekaj leti priča-koval, da si bosta Anglija in Rusija, in njuna načelnika Churchill in Stalin, toliko v prijateljs-tvu? A imajo podpisani med sabo že pakt, veljaven 20 let, če bo šlo vse po sreči. Nekaj naših v drugih Tomažev je še vedno prepričanih, da pride v doglede-nem času — čim se ta vojna kon-ča, do oboroženega konflikta med Anglijo in USSR. In nima-lu jih prerokuje, da bodo Zed. države prej ali slej v vojni z Rusijo. Ljudje torej sodijo, da vzroki za vojno ostanejo in da se bo z nekom potrebno vojsko-vati. Konferenca v Kairu in v Teheranu jim tega mnenja še ni izpodbila.

Čital sem protest kralja Petra iz Kaira proti Titu in partizanom, ker so ustanovili vlado osvoboditve in če bo po njihove-m, je kralj ob službo. Peter se nad njimi zgraža, češ, da parti-zanska vojska ne reprezentira naroda.

L. 1776 je slično trdil angleški kralj o ameriških "partizanih", ki so se uprli njegovi nadvladi in jo po dolgih naporih premagali. Britanski lev se jim je moral vleči pred nogami. Upam, da se tudi partizanom v Jugoslaviji posreči pomesti z vso gnilobo starega režima, ki se silil nazaj na ramena izmučenega ljudstva.

Zaradi neprijaznih, proti-ljudskih ubežnih vlad je tudi Churchill v zadregi. In pa razni srbski ter kanjski Janezi, ker so kadili vladi, ki je bila nič drugega kot nadaljevanje prejšnje reakcije. John Chamazar.

Češka zamejna vlada se preseli v Moskvo?

Ugledni ameriški časopis The United States News javlja, da bo Moskva postala novo središče nekaterih vlad v zamejstvu, ter da bo češkoslovaška vlada dr. Benešova, ki se po premetstila iz Londona v Moskvo. S tem se dodatno naglašata rastoča vloga Ru-sije v Evropi.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Sedaj, ko se bližamo božiču, je precej govorjenja, da človek ne more kupiti te ali one reči. Bolj in bolj opažamo, kako globoko je posegla vojna v vsakdanje stvari. Ne samo v družinsko življenje, kjer se občuti izguba sinov, kateri so ali na bojiščih, ali se pa vežbajo zanje, ampak v vsaki obrtniji, pa naj bo še tako mala. Na primer, v moji krznarski delavnici, katero oskrbujem, sem od aprila meseca izgubil že tri izvežbane delavce. Ostale so mi samo ženske moči in pa par starih delavcev, tako da izgleda — čim bolj se staram, daljše ure moram delati. Pred zadnjo nedeljo, 5. dec., namesto da bi šel v Milwaukee na konferenco Prosvetne matice, sem moral v delavnico, kjer sem zamudil celo dopoldne.

Jugoslovanski dan

Popoldne sem se udeležil praznovanja Jugoslovanskega dneva v Pilsen parku. Prišel sem nekoliko pozno, tako da še tiskane-ga sporeda nisem mogel dobiti. Zal mi je, da nimam imena vseh govornikov, kateri so nastopili na programu. Bilo jih je precejšnje število in program zelo obširen. Nastopila so tri pevka družva: Matija Gubec, France Prešeren ter Zora. Nastopile so tudi pester skupine v narodnih nošah, predvajali so se narodni plesi, ter peke jugoslovanske pesmi. Mnogi, katere je napolnila dvorana do zadnjega kotička je z navdušenjem sledila programu ter ploskala govornikom, plesalcem in pevcem, da je bilo veselje. Po misljenju se lahko konstatira, da so bili stoo-tostno "pro-partizani" ter za o-svobodilno armado.

Med govornike, ki so želi obilni aplavz lahko štejem podpredsednika odbora Zvonko Novaka, kongresnika Sabatha, potem ne-kega Srba, kateri je po poklicu odvetnik ter župan nekje v In-diji in obenem govornik prve-ga reda, ter kajpada Louis Ada-mič. Zadnja dva sta spravila množico na višek navdušenja. Srbski govornik, kateri je po-novno ponavljal, da je Srb, je v dolgem govoru, ki se je pa men-da množici zdel še prekratek, orisal zgodovino jugoslovanskih dežel pod Avstrijo in pozneje pod Jugoslavijo na zelo polju-den, razumljiv način, kako se je barantalo z narodom ter končne posledice, katere so morale sle-diti. Za jugoslovansko kraljevo vlado v Kairu je imel zelo dober izraz: "Ubežna vlada, katere o-stane ubežna". Orisal je tudi razliko med armado Mihajlovi-ča ter osvobodilno armado.

Pisatelj Adamič, kateri je bil zadnji in glavni govornik, je bil predstavljen v pestrem ozadju slovenskih narodnih noš. Njegov govor je bil namišljen. Prvi del govora se je tikal dela SANSa ter skupnega jugoslovanskega odbora. Govoril je o ogromnem delu, katerega izvršuje, o težko-čah ter pomoči raznih članov od-bora, katere je zelo pohvalil. Drugi del govora je bil posvečen razmeram v Jugoslaviji ter ju-goslovanski vladi v tujini. Ta del je bil tako oster in tako pre-č, da verjamem, da je najne-varnejši nasprotnik kar jih ima stari jugoslovanski režim v A-meriki naš — Adamič! Da so to tudi ljudje razumeli — to je po-vedal ogromni aplavz, ki je sle-dil njegovim izjavam. Govoril bi še več o tem, pa bodo že še drugi kaj povedali.

Obletnice

Dve leti je minilo, odkar je stopila Amerika v vojno. Precej se je spremenilo, odkar so Ja-ponci zažgali Pearl Harbor. Mi-slim, če bi japonski militaristi vedeli to kar vedo danes, bi ne bilo tistega napada.

Dve leti je šlo v zaton, odkar so ruske armade pred Moskvo pognale v beg do takrat nezmag-ljive firerjeve čete — ter s tem raztrgale tisto veliko iluzijo o nemški nepremagljivosti. Da, precej se je spremenilo od takrat. Firer se spominja še ene obletnice — katere zadnji dnevi so se vršili nekako pred letom dni — Stalingrada. Borba ob njemu je postala simbol in mej-nik zmage.

Zato je bilo prav in ob času, ko smo izvedeli novico, da so se tam nekje v perzijskem Tehera-nu sešli trije državniki in vodi-

telji ljudstev, Roosevelt, Sta-lin in Churchill.

Konferenca

Izven deklaracije, ki je bila priobčena s podpisi teh treh in katera ni ravno preobširna ter ne sledi tistemu, kar so gotovi vsevedoči preroki napovedovali, je vendar v širšem oziru zelo ja-sna. Njih sklepi in posledice nji-hovih izvajanj kajpada niso pri-občena. Nekateri ljudje so zelo razočarani, ker ni nobene goto-ve točke o raznih mejah ter raz-nih drugih spornih točk tikajo-če se bodočega miru. Tudi ni bi-lo tistega napovedanega ultima-tuma nemškemu ljudstvu, o ka-terem se je toliko govorilo.

Sedaj so listi polni raznih slik, katere potrjujejo ta zgodovinski sestane. Med drugim so tudi o-pisali raznih ceremonij, katere so se vrstile ob tem času.

Jože Stalin izgleda precej v zadregi v njegovi novi uniformi. Vem, da bi bil rajši v svoji stari bluzi, škornjah in s svojo pipo. Ali človek se mora ob takih ča-sih precej žrtvovati za splošen uspeh. Da so v Teheranu uspe-li, to upa vse svet, razen hitlerjev-cev in Japoncev.

Pri nas

Ni veliko novic. Na družab-nem in političnem polju je bolj mrtvo. Veseli me pa, da je Pro-letarčeva kampanja dobila tako dober odziv. Sedaj okrog božica je prav, da se spomnimo Prole-tarčar s kakšnim dolarjem. Saj je vendar naš list, kateri ni v vsej svoji dolgi dobi zatajil svo-jeja delavskega in socialistične-ga značaja. Tak list je vreden podpore in naročnikov. Zadnjič sem opazil v dopisu našega sta-rega in zvestega sodruka Johna Gorška iz Springfielda, ki mu je pred nedolgo časom umrla žena, s katero sta bila neolčljiva, da je pustil delo v rovu in da bo ostal doma. Izrekam mu vse svoje simpatije. Njegovo ženo sem do-bro poznal. S svojim sožaljem sem sicer že nekoliko poznen. Ze-lim mu srečno novo leto in pa ti-to pozabljenje v nesreči, ki ni nikoli pozabljenje, a vendar za-vest, da je s svojo tovarišico pre-bil pošteno, drug drugemu zve-sto življenje. In to je Johnu v največje zadoščenje.

Ruski relif

Precej za poročati. Najprvo sem prejel pismo iz Detroita od mojega starega prijatelja, kate-rega poznam še iz Evrope, Jože-ta Topolaka. Jože je damski kro-jač, ki je svoja leta delal v Nem-čiji, Svici, Franciji in Angliji. Pismu je priložil \$5 za ruski re-lif. Sodrug Milan Kokanovich, tudi iz Detroita, je poslal \$10, ter naš stari popotnik in sociali-stični agitator Anton Jankovich iz Clevelanda pa \$5.

Torej skupno \$20. Darovate-ljem iskrena hvala. Pred novim letom podam v tem listu skupno vsoto vseh darov, katere je ta odbor prejel v zadnjih dveh le-tih, to se pravi od 23. aprila 1942, ko sem izročil ruskemu re-lifu prvo vsoto \$121.85.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako, da se toliko obeta narod-dom po vojni pravico svobodno izbrati si vlado po svoji volji, ni-koj pa ne, da bodo imeli pravico svobodno odločati o družabnem sistemu? Ali je bilo že kje ob-ljubljeno, da se bodo smeli svobodno odločati za nadaljevanje kapitalizma, ali pa ga zavreči in uvesti socialistični družabni red, namesto le glasovati, ali so za monarhijo ali republiko?

POVESTNI DEL

PRI GOSPEJ MURNOVKI

IVAN GRAHOR

(Nadaljevanje.)

HISA ŠT. 1

Zenske so včeraj napadle vladno palačo, s steklenicami so grozile, s praznimi seveda. Petroleja ni.

Pri Murnovih ga še imajo in tudi stranke so tu preskrbljene z njim, zato se še ne udeležujejo uličnih demonstracij. Zdi se, da jim še ni tako hudo. Deklice v hiši št. 1 so zdravih lic in nekatero so lepe. Samo Marija in Eva sta morda že mnogo trpeli od gladi. Nemke so divje in imajo mnogo prijateljev, ki prihajajo z njimi na vrt. Slovenka je samo ena in precej bogata. Druga bi bila Lija, toda ta je Nemčurka, taka, da za dijakne ne pride v poštev. Njena rodbina živi v sosednem stanovanju. Murnovim najbolj blizu je morda najbolj tuja. Stanovanje imajo na hišnem vogalu visokega pritličja in tam goje od vsega sveta že načelno ločeno, svoje posebno življenje, pravo tihožitje štirih žensk. Ob posebnih prilikah in spomlad pridejo večkrat ven do odprtih oken ali pa ostanejo celo kake pol ure na hodniku in se solnčijo. Sprehoda nihče ne opazi, ker se odigrava po strogo časovnem in krajevnem redu. Dela nimajo mnogo in so le nekaki varhi hišne dostojnosti. Tudi kokoši nimajo, ker je prepovedano po hišnem redu, sprejemajo pa vsakogar, ki išče pri njih tolažbe in pozabljenja. Navadila jih je tega gospa W., ki se včasih napije in je potem zelo žalostna. Huji radi dovedneži so pri Wielickih, in sicer se odlikujeta v tem posebno dva dvojčka Franci in Karl pod deklinim vodstvom; saj za to menda imajo pri njih dekle. Stranke se je boje in le nerade govore z njo. Kajti gospod Wielicki je visok uradnik in pangerman. Za vsako zmago na fronti in za vsako državno proslavo skrbi svoja okna z zastavami, s frankfurtsko in z bolgarsko in turško. Avstrijsko mora obešati hišnik skozi podstrešno lino. Drugače so stari Wielicki tihi in

skromni ljudje, dečkoma so kupili lesene coklje, gostov sploh ne sprejemajo in na obiske hodi samo družina. Hišnika si pokličejo gor, če ga potrebujejo. Enkrat samkrat je prišla gospa Wielicki v Murnovo kuhinjo zborovat.

Umrli je bil cesar Franc Jožef. Mesto je žalovalo. Na strehah so se pojavili drogi in črne zastave so se povesile z njih mimo oken. Zensstvo se je zbiralo na razgovor, obklopat vladarjevo smrt. V hiši št. 1 so se godile čudne reči. Žalostna vest je zadela prebivalce nepripravljenosti, kajti pozabili so v hipu vse druge novice. Ze davno prej so se pogosto širile k njim vesti, da je stari cesar umrl. Take vesti so si poizpetavali, zdaj pa je naenkrat res.

Uboga Avstrija! Nesreča je zadelo vso državo in nihče ne ve, kaj bo. Ljudje na št. 1 so vsi otoli od nečesa groznega in težkega, nerazumljivega, ki je obležalo v njih. Nastala je zbeganost, v kateri so se gospe pomešale z dekleti in "vsa hiša" z otroci vred je nenadoma pala v vežo, kjer je bilo največ prostora, nato je prodrla na mali hodnik in v Murnovo kuhinjo. Tu stoji in nečesa iščejo, lomijo z okami nad glavami, kakor v boju s prostorom. Križajo se in jočejo. Živčna otrplost duši krike, ki se v sunkih trgajo iz grl, nevidna sila tišči vse za vrat, da jim sapa zastaja in že omahujejo, da bi si skoraj popadali v naročja. Nemirno pričakovanje plava nad njimi in na vseh obrazih leži isto vprašanje: Kaj bo?

V največji vik so škrtnile sosednje duri, ki vodijo na hodnik. Odprle so se kakor vzdih hiše št. 1. Hladna tišina je priplavala od nekod nad žalujoče ljudstvo. Takrat je stopila iz sosednjega stanovanja stara gospe; stopala je, kakor navadno, prva in sivi lasje na glavi so se nesli nad njo, kot krona iz križanih pajkov. Pol koraka za njo se je premaknila v dnevno svetlobo gospeji-

na ločena hči, štiridesetletna žena v široki, modri obleki z belimi pikami. Nad njenim belim obrazom in jerbaškom kostanjevih las se je prikazala njena hči, platnene prsi in neprimerne visoka glava. Skoraj negibno in nepazno jo neko visoke noge, vdane v ritem tega sveta, v življenje z babico in materjo pred seboj, a za seboj dekle Mino. Drobo starkino telesce je poleg Lije še manjše, v rjavi obleki in rjavi ruti je podobna modelu, kakor s cinobrom posuta, s samimi drobci, ki se blešče kot njeni naočniki. Stara in mlada gospa nosita zlate lornjete. Zdjaj sta jih dvignili, pogledali sta na množico in se ustavili, le štirje beli obrazi še plovejo, dalje in visoko nad vsem, kakor da nosisijo nevidno dušo četverotelesnega lika.

Prebivalci hiše št. 1 so o nemeli, v pričakovanju se je umirila gneča na pragu, ženske in otroci so si postali po obrazih podobni, kakor iz iste snovi. Zdelo se jim je, da tonejo nazaj v kuhinjo, in so se spet pognali navzgor, kot zamaknjena množica iz grških reljefov. Na množico zro Kariatide, mirno, kraljevsko zro in molče. Množica oživi in se zgane v pobožni val, jadvokovanje znova zabuči iz vseh grl, odmeva v veži in prehaja kakor iz templja nazaj, v tesni prostor Murnove kuhinje. Zdjaj so se Kariatide zgenile. Njihove ustnice se premikajo, izgovarjajoč vzdih, ki dobiva v strogem dostojanstvu Lijinih ravnih potez svoj večnostni zmisel. Novi potoki solza lijo vsem iz oči.

Wielickijevi dečki so se poglinali s trepetajočo množico in s svojimi skoki prerivajo, večajo prostor. Kuhinjska je zrastle, vik in krik sta razmaknila stene. Nekdo je priletel na usnjeni divan in udarec odmeva po hiši. Nad vsem se razlega javkajoči glas stare sosedice. Mali Fric se je pobral in s cvilečim glaskom, ki gre skozi ušesa, prekril gospe Murnovko. Tej so padle roke mrtvo na pas, ohlapna kretanja pojemaajočih krčev je upodobljena v njih in se še vanje preliva od vseh strani, iz vseh košč-

JOSEF STALIN je na konferenci s Churchillom in Rooseveltom v Teheranu v Perziji nedvomno izrazil v marsičem drugačno mnenje kot ga imata onadva. A podali so skupno izjavo, z zagotovilo za skupno sodelovanje tudi po vojni. Na sliki spredaj je Stalin fotografiran ob priliki proslave obletnice boljševiške revolucije zadnjega 7. novembra, in zadaj pa predsednik USSR Mihajlo Kalinin.

kov razpadajoče množice.

Gospod Murn je zaprl vrata, ki vodijo v spalnico. Postavil se je prednje kot straža, da odbije napad. Včasih se dvigne roko do lakti in poskuša skriti zaničljivo kretanje nad vsem. Obrnil se je k dijakoma, z dlanjo si zakriva obraz.

"Babam se meša," je rekel. Leon in Mile sta slišala, a še sta zijala zamaknjena v nenavaden prizor. Zdjaj sta se prebudila, kakor da je nekdo ponovil one pomembne besede; postavila sta se k njemu v kot. Tako so vsi trije moški čakali do konca.

Kako dolgo so čakali, nihče ne ve. Leon in Mile sta imenovala ta skrivnostni dogodek kolektivnost hiše št. 1.

"Presnete kavke!" je rekel zvečer gospod Murn. "Vso hišo so obrnile in ti, stara, si še najhujša. Tako si večala, kakor da nam je treba še tega semnja."

Pozneje niso nikdar govorili o tem. Jasno je bilo, da se prebivalci hiše št. 1 morajo pokoravati ženskam. Ali je nujno in prav tako? Pod težo tega vprašanja je molčal tudi Leon in sklenil, da ne bo več dvoril ošabnici Evi, a tudi ta sklep je bil le upor proti hiši št. 1.

IZ PISARNE "BIG" TONYJA

Oakland, Calif. — Leto 1943 gre proti koncu, zato se želim pred novim letom v Proletarcu še enkrat oglasiti.

Povem naj med drugim, da sem bil v tem letu večkrat prijetno presenečen vsled obiskov slovenskih fantov, ki služijo strica Sama. Mene to zelo veseli, ker vidim, da naši fantje ljubijo svoj narod. Obiščejo rojaka, ne da bi ga prej kdaj videli, pa smo si tako domači. Vseh imen se ne spominjam. Iz Clevelanda je bil pri nas Bill Stifter, Julius Pirnat in Frank Vidmar iz Chicaga, dalje Anton Kencilja, in iz Pittsburgha mladi Erjavec. Vsi so že na bojiščih, izvemši Pirnata, ki se vežba za operiranje bombnika. Pravi, da je njegova želja prileteči nad Tokio, da se tam pomeni z Japonci zaradi njihovega zahrbtnega napada, ki so ga podvzeli pred dvema leti pri Pearl Harborju in na druge zavezniške kraje. Tojo bo moral torej dati težak odgovor našim fantom.

Nedavno nas je obiskal H. Božič iz Detroita, ki je tudi nastanjen ob Pacifiku. Sicer si osebnost nismo bili znani, a smo bili fanta veseli zaradi njegove naprednosti in vrljivosti. Pozna vse naše prijatelje v Detroitu. Ako se ne motim, sta bila njegov oče in mati na naši "surprise party", ki so jo nama priredili Slovenci v Detroitu leta 1935. Nedvomno je še precej drugih vojakov slovenskega rodu tukaj na Pacifiku. Pošljite jim moj naslov, z vabilom, da naj se oglašijo pri nas. Pogoščeni bodo z lahko kapljico in ko se družba povsem razvedri, bom pa še koncertino upregel, da nam bo delala "kratek čas".

Pred nekaj dnevi me je obiskal John Vovk iz Chicaga. Do tedaj sva si bila neznanca. Pa beseda rojaka da besedo in kmalu sva si postala domača. Je prišten krašev. V Chicagu je stalnoval v lawndalskem predelu. Pozna vse naše prijatelje v Chi-

cagu. Uposlen je v ladjedelnici v Richmondu. Moj naslov mu je poslal Anton Trojar, novi pomožni tajnik SNPJ.

V našem mestu so se izvršile velike izpremembe. Največji hotel, Oakland po imenu, so preuredili v vojaško bolnišnico. Je prav v osrčju mesta.

Prostora v tej bolnici je za 2.700 bolnikov. Urejena je moderno in vojaški dobe v njej vso mogočo zdravniško oskrbo in nego.

Tudi veliki Oak-Knel Golf Course so preuredili v vojaško bolnišnico. Tam, kjer so prej igrali bogate dame, se bo sedaj zdravilo vojake. Pripovedujejo, da je v nji prostora za pet tisoč bolnikov.

Morda je v teh dveh zavodih kak sin slovenskih staršev. Kdor želi, naj mi pošlje njihova imena, pa jih obiščem in potem poročam o njih.

Kampanja za tisoč novih naročnikov za Proletarca se je pričela s prvim julijem letos, in ne bo končana, dokler res ne dobimo tisoč novih naročnikov. Proletarce zaslužijo, da bi zahajal v vsako slovensko hišo, ker to je zares delavski list, vreden, da se ga čita.

Jaz sem zanj v tem letu storil kolikor je bilo v moji moči. Tako nadaljujem, in enako se bom zanj prizadeval po novem letu. Hvala vsem, ki so si Proletarca naročili od mene. Upam, da nam ostanejo vsi zvesti naročniki.

Božični prazniki so pred nami. Spet bodo voščila in darila. K sklepu tega dopisa želim vsem čitateljem in drugim prijateljem vesele božične praznike in srečno Novo leto. Srečno zato, ker se naadam, da se morda vendarle uresniči prerokovanje, da bo Hitler premagan saj v prihodnjem letu, ker ga že letos nismo mogli.

In namesto pisanega voščila pošiljam Proletarcu \$1 v tiskovni sklad, v nadi, da se jih bo mnogo odzvalo v svojem božičnem voščilu v prid tega lista na enak način. Anton Tomšič.

POGODBO SOVJ. UNIJE S ČEŠKO VELIK USPES

(Nadaljevanje s 1. strani.)

zaščitnica Čehoslovaške. Čehi so prepričani, da bi Rusija držala svojo obvezo, a ko so se Francozi in Angličani tako strahopetno umaknili pod marelarski pakt s Hitlerjem, je Stalin začel s svojo novo politiko, s posledico znane 20-letne mirovne prijateljske pogodbe z rajhom.

Tudi to je minulo.

Za zaščito pod USSR

Rusija je spet na zavezniški strani, kakor v prejšnji vojni, in Čehi upajo vanjo, kakor so prej v carjevo vladu. V sedanjo še veliko bolj kakor takrat in zato so se merodajni češki voditelji in napredni slovaški odločili o sloniti bodočnost Čehoslovaške popolnoma na Sovjetsko unijo. Pogodba, ki so si zamislili, bi določila, da si obe deželi vzajemno jamčita pomoč, če bi bila ena ali druga napadena. In obe naj bi imele skupno mejo, torej nič več umetne zagozde med njima.

Vsebinska tridesetega letnika AMERIŠKEGA DRUŽINSKEGA KOLEDARJA

Trideseti letnik Ameriškega družinskega koledarja se od prejšnjih razlikuje v tem, da je razen nekaj pesmi vse drugo gradivo od tukašnjih so-trudnikov.

KOLEDAR OBSEGA 240 STRANI.

Sledeče je pregled njegove vsebine:

LOUIS BENIGER: Obisk v hramu umetnosti. (Opis čikaškega muzeja umetnin.)

JOSEPH CHESAREK: Začetek in konec slovenskega lista v Calumetu. (Poglavje iz zgodovine Slovencev na bakrenem okrožju in njihovega časopisa.)

VINCENT CANKAR: Kako rešujemo staro domovino. (Članek o religiji in politični akciji ameriških Slovencev v pomoč svojemu narodu, ki ječi v podjarmljenju.)

FRANK CESEN: Starček pripoveduje. (Povest rojaka, ki mu je nesrečen slučaj pokvaril velik del življenja.)

ANTON GARDEN: Amerika po vojni. (Članek.)

LOUIS KAFERLE: Nekaj zgodovine o Cankarjevi ustanovi.

FRANK KERZE: Cesarjeva katedrala. (Povest o gostilničarju Majku Cesarju, o njegovem vplivu, blagostanju in propadanju. Godi se nekje na severu te dežele.)

ETBIN KRISTAN: Hudobeznikova povest. (Slika iz življenja ljudi v Sloveniji, in o tragediji, o kateri je med njimi le redkokdo čutil, da prihaja.)

MIRKO G. KUHEL: Evolucija bratskega zavarovanja. (Studija načinov zavarovanja, plačilnih lestvic in raznih primerjav.)

IVAN MOLEK: Zenitovanjski mešetarji. (Satira iz sodobnosti v obliki igre.)

JOŠKO OVEN: Pot revolucionarja. (Slika iz revolucionarnih bojev in o življenju Augusta Blanca.)

ANTON SHULAR: Naša dvorana. (Poglavje iz zgodovine Slovencev v premogarskih naselbinah v Kansasu in njihovi dvorani na Frontenacu, ki je ni več.)

ANTON SLABE: V pivnici. (Slika o ljudeh, ki se uničujejo v beznicah.)

FRANK S. TAUCHAR: Srečanje. (Povest iz bojev pred Moskvjo.)

FRED A. VIDER: Vojna se lahko ponesreči. (Razprava z ozirom na razvoj Sovjetske unije in njenih odnošajev do drugih velesil.)

LEO ZAKRAJSEK: Diktator Zani. (Črtica iz pastirskega življenja v starem kraju.)

JANKO ZEGA: Zamašek. (Črtica iz prve svetovne vojne.)

KATKA ZUPANČIČ: "Daj nam danes..." (Povest o nesrečni družini in o ljudeh.) Katka Zupančič ima v koledarju tudi tri pesmi: Z ljudske fronte, V... — in Pisma, ki jih ni.)

FRANK ZAITZ: Po temni noči gorja z vero v zoro in dan (članek). Dalje je priredil daljši spis z naslovom Trideset let Ameriškega družinskega koledarja, seznam so-trudnikov skozi vso to dobo in podatke o drugi svetovni vojni.

Koledar vsebuje običajni seznam praznikov, dneve in godove, razne druge podatke in mnogo slik. Je vezan v platno in stane \$1.

Naroča se ga pri

PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave.

CHICAGO 23, ILL.

Zmago lahko pospešite če varčujete s kurivom doma

Zadostna vojna proizvodnja, ki bo toliko prej privedla do zmage, je odvisna od zadostnega kuriva za vojne tovarne

ZANESLJIVA pot do hitrega in zmagovitega konca te vojne zahteva vzdrževanje in pospeševanje hitrosti vojne produkcije. Vsaka družina v Chicagu lahko pomaga pri tem prizadevanju, če počne kolikor mogoče malo kuriva — posebno v zimskih mesecih. Naravno je, da gre ravno v mrzlih dnevih največ goriva in da bo ravno v teh dnevih varčno postopanje s plinom za domače potrebe pomagalo, da bodo imele naše vojne tovarne več zaloge.

Chicago je eno največjih središč vojne produkcije v tej deželi. Vseled tega podajamo naslednje nasvete, ki vam naj bi pomagali varčevati z denarjem in plinom doma to zimo, obenem pa nakloniti več kuriva za vojne tovarne.

Kako lahko varčujete s plinom v SVOJI hiši

1. PRI KUHANJU

Ne odpirajte plina, da bi gorel z večjim plamenom, kakor je potrebno ... ne prilagajte ga, dokler ni čas, da bi ga potrebovali ... pripravljajte pečeno jedila (oven meals) ... peč naj bo zmeraj čista, posebno pa "burnerji". Kadar snažite, vzemite burnerje ven iz peči, zdrgnite jih z žafnicco in sirko v krtačo, potem pa do kraja izplahnite.

3. PRI GRETJU STANOVANJA

Omejite izgubo toplote kar najbolj morete z nabavo izolacije; zunanjih oken in vrat ... ni treba greti sob, ki niso v rabi ... vaša vlada vam svetuje, da je 65 stopinj Fahrenheit za dosti tople za večino domov, posebno če nosijo tople obleke in pri hiši ni prav majhnih otrok, starih ljudi, ali pa bolnikov.

2. PRI GRETJU VODE

Popravite pipe za vročo vodo, ki puščajo ... kopanje ni treba do vrha napolniti, saj bo manj vode zadostovalo za kopel ... tudi ni treba greti več vode, kakor je v resnici, potrebujete ... nikoli ne pustite vročo vodo kar naprej teči, ko pomivate posodo ... Kadar tratite vročo vodo, tratite plin.

4. PRI VAŠI LEDENICI NA PLIN

Devajte živila v ledenico tako, da bo med njimi prazni prostor in bo karzel zrak lahko krožil kakor treba ... ne imejte vratca odprta dalj kakor je treba ... nikoli ne postavljajte vročih jedi v ledenico ... To zahteva toliko več plina za ohlajenje. Od toplote (defrost) redno ... imejte ledenico povsem čisto.

DAJTE OPORO NAPADU —

Z VEČ VOJNIMI BONDI

THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

Toda še veliko bolj važna kot točka skupne obrambe je določba, da bosta obe deželi vzajemno sodelovale v političnem in ekonomskem oziru. To ne pomeni veliko manj kot pristop Čehoslovaške v sovjetsko zvezo, čeprav je v isti pogodbi določba, da se ne boste umešavali v notranje razmere ene ali druge dežele.

Čemu odlaganje s pogodbo? Predsednik Beneš se je odločil iti v Moskvo podpisati pakt že minulo poletje, a mu je angleška vlada branila in češka vlada je pač v Londonu, ne v Pragi. V poletju je šel Beneš vseeno na pot, toda v Washingtonu, kjer pa tudi ni dobil kaj opore za svojo namero. Tako se je vrnil v London. Vzlic temu so se vesti o njegovi nameravani turi v sovjetsko glavno mesto nadaljevale. A očitno se je angleška vlada odločila podpis pakta preprečiti, in z njo vred ameriška, dokler se ne prepričata, kaj so nameni sovjetske vlade v njeni politiki po vojni. Konferenca med Hullom, Edenom in Molotovom, in potem med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom je ta nesoglasja očitno razčistila, kajti Beneš je kmalu potem šel v Moskvo brez ovir in pogodbo podpisal.

Čemu odlaganje s pogodbo?

Poljski. Prizadevali so se na vse kriplice, da ga preprečijo. Niso uspeli. Sovjetska vlada jim je izjavila, in s tem vsem drugim, da kake federacije malih držav ob svoji meji, kakršno so ustanavljali za obzidje proti Rusiji po prejšnji vojni, ne bo več trpela. Pogodba s Čehoslovaško pa je sestavljena tako, da so Poljski v to zvezo vrata vedno odprta pod istimi določbami. Poljski torej ne preostaja drugega kot se s tem dejstvom sprijazniti in pričeti s politiko prijateljstva z USSR, kakor jo v svojo korist vodi čehoslovaška vlada.

LETNA SEJA KLUBA ŠT. 49 JSZ

Cleveland, O. — V nedeljo 19. decembra bo letna seja kluba št. 49 JSZ. Vršila se bo v Slovenskem delavskem domu, kot običajno in prične se ob 9. dopoldne.

Važna točka na dnevnem redu je volitev odbora in v razpravi imamo tudi druge zadeve. Torej pridite na to sejo vsi, da poslovanje v tem letu uspešno zaključimo in nadaljujemo še boljše v prihodnjem letu.

Andrew Bozich, tajnik.

Kritična razglabljanja so potrebna. Delo, ki daje podlago za snov za ocenjevalne razprave, je še bolj potrebno.

Vprašanje Poljske

Najbolj nasprotni — namreč na glas nasprotni, so temu pak-

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Avstrijski bataljon je dokončal, je radostno konstatiral po radiu v nedeljo Walter Winchell, in omenil: "Vojni departament je po razpustitvi bataljona sporočil Otonu in njegovima bratoma, da če hočejo, se lahko premeste v redno ameriško armado, ali pa se jih častno odpusti." Izbrali so si slednje in Winchell zeli, da se čimprej odloči, jo tudi za odpotovanje iz dežele, za katero nimajo nagona boriti se zanj. Pa ne bodo odšli. Posebno Oto ne, ker ima tu premnogo prijateljev, ki si z njim vred prizadevajo, da bi ga spravili na avstrijski prestol. Šele takrat bi rad odpotoval.

Am. domovina pravi, da je velerbska klika veliko kriva sedanjega kaosa v Jugoslaviji in da zavezniške vlade — to se pravi, ameriška in angleška, tega nimata rade. Kdo pa je podpiral "velerbsko kliko", če ne isti elementi tudi v zavezniških deželah, ki so žrtvovali leta 1938 Čehoslovaško Hitlerju? In tudi Am. domovina s svojimi pristaji se ne more hvaliti, da je bila kaj pridna čeznjak.

Grški kralj je dne 11. dec. v Kairu izjavil, da bo po izgonu okupatorjev iz Grčije glede svoje vrnitve na prestol vso zadevo dobro premislil in v interesu svoje dežele. To naj bi bilo grškemu ljudstvu nekako zagotovilo, da se naj sedaj ne prereka in tepe med seboj zaradi vprašanja monarhije ali republike, temveč se skupno bori proti skupnemu sovražniku. Ako bi kralj George rajše takoj oznanil, da na grški prestol več ne računa, namesto da temu vprašanju diplomatično izbežava, bi zavezniškim vojnim naporom v Grčiji veliko več koristil.

Cordell Hull preti satelitnim deželah Hitlerjevega rajha, da jim bo slaba predla, če se čimprej ne izvelejo iz vojne. Ako bodo vztrajale do konca, bodo v Nemčijo vred kaznovane po enakem merilu. Imenoma je pozval na umik izpod nemške hegemonije Rumunijo, Bolgarijo in Madžarsko. Slednja že kaže znake "nevtralnosti", a organ sovjetske armade Rdeča zvezda pa ji preti, da se s tem ne bo ognila odgovornostim in zaslugam. Rusiji so te dežele storile veliko škodo in zločinov, največ seveda Rumunija in Madžarska, ki sta v vojni z njo.

Edvard Beneš se je v svoji daljevidnosti za bodočnost Čehoslovaške oslonil na Sovjetsko unijo. Tito poskuša isto v Jugoslaviji. V Bolgariji se opozicija pripravlja na ustanovitev vlade, ki jima bo sledila čim se izžene nemško armado. Tudi Poljski ne bo kazalo drugega kakor posnemati njen zgrad.

Uvodnik v Am. Slovincu z dne 10. dec. pravi med drugim:

"S češko-rusko pogodbo, ki je sklenil te dni predsednik Čehoslovaške Edvard Beneš z Rusi, kaže, da severni Slovani so po dolgih potih končno le prišli do pravega spoznanja, da kaka sigurnost in zaščita je zanje mogoča le v zvezi z Rusijo. V tej zvezi je mesto tudi za Poljake. Tudi zanje je edino pametno, da bi šli v tako zvezo..."

To stališče katoliškega Am. Slovincu se s propagando patra Ambrožiča in Am. domovine, ter s stališčem poljskega in slovaškega klerikalizma nič ne vje-ma. Mogoče pa je tisti članek napisal Rev. Trunk, ki je od p. Ambrožiča zelo oddaljen tudi idejno, ne samo po miljah.

Newburški novičar podi iz Amerike vse, ki so za nacifazizem, fašizem in komunizem, posebno pa poziva Adamiča in kompanijo, naj jo poberejo, ker ne spadajo sem. A po tem pravilu bi jo moral pobrati tudi newburški novičar s svojo kompanijo. Mar se ni zelo ogreval za fašizem v Avstriji in v Španiji?

Radniška Borba, glasilo eselistov, ki izhaja v Clevelandu, prijema Proletarca, ker se neče spustiti z njo v polemiko o socializmu. Pravi, "da v eni sapi izjavljamo, da socializma ne bo mogla preprečiti nobena sila na svetu, v drugi pa podpiramo social-demokratsko stranko, ki stalno sklepa kompromise z različnimi buržvaznimi strankami in jih podpira v volitvah in v drugih aktivnostih." Tisti, ki je to trditve napisal, je zelo neodgovorna oseba in mu ni nič za poznanje dejstev ne za resnico. V tej deželi ni nobene social-demokratske stranke, pač pa je federacija s tem imenom. Proletarec je ne podpira. Je pa v tej deželi socialistična stranka, ki ne sklepa paktov z nikakršno buržvazno stranko in ne podpira njihovih kandidatov. Niti ne agitira zanje Proletarec. Ne sedaj in nikoli prej.

Isti članek v isti izdaji trdi tudi tole: "O Proletarcu se more še posebno reči — česar ne bi mogel zanikati — da podpira L. Adamiča in zaeno s tem pokret, kateremu se je postavil na čelo, to je, jugoslovanske partizane v Ameriki. In partizani v Jugoslaviji kakor v Ameriki so se izrekli v prid privatnega lastništva in za buržvazno republiko na Balkanu." — Nedaleč stran od Radničke Borbe, na isti ulici izhaja Ameriška domovina. Ta pa trdi, da so partizani za krvavo revolucijo, za vladno nasilja in za komunistično državo po ruskem vzoru. Nam Radniška Borba očita "reformistično nedoslednost". Kaj naj rečemo o nji in o njeni sosedu na St. Clairju?

VINA JE V JUŽNI ITALIJI MNOGO. Ameriški vojaki, ki so minulo jesen pomagali "prešati" grozde, so imeli pri tem veliko zabave. Namesto s prešo si marsikje pomagajo pri tem opravilu z nogami. Na gornji sliki je naš vojak in dve Italijanki, ki skrbijo, da pozimi ne bodo brez vina.

Hyman Schneid je bil pred leti komunist, potem se vrnil v socialistično stranko in v Chicagu je bil med militanti ekstremnim militant. Govoril je sovražno in zasmejljivo o Forwardu, New Leadru in starogardistih. A nedavno je bila v New Leadru, ki je bolj konservativen kot kdaj prej, njegova notica z naslovom, "Best Weekly Paper", v kateri mu je dal zelo lakav kompliment. Schneida bi si bilo pred leti nemogoče predstavljati, da bi rekel dobro besedo za New Leader, dasi je bil takrat pod Jamesom Onealom najboljši urejeval socialistični list. Schneid je sedaj v Los Angelesu, menda organizator za unijo ACW.

Earl Browder je na konvenciji kom. stranke v Bridgeportu, Conn. priporočal, da naj ameriški volilci na ves glas zahtevajo, da Roosevelt za predsednika še kandidira. Pred par leti je isti Browder po shodih Roosevelta zmerjal za "war mongerjem" in razglašal geslo "the yanks are not coming". Tudi Browder se torej spreminja s svojo strankino linijo vred.

Senator Smith iz South Carolina je za ločitev južnjaških demokratov od "newdealskih" demokratov. Jug naj ima svojo stranko, je rekel, ki bo zvesta ustavi, pravicam posameznih držav in pa nadvladati belopoltno rase.

Angleški fašisti, ki so pred vojno sodelovali z diktatorjema Nemčije in Italije, ne pridejo pred sodišče, ker ni proti njim nič določenih dokazov, je rekel minister Herbert Morrison v odgovor poslancu Geoffreyju Manderju, ki je izjavil v zbornici, da angleško ljudstvo nestrno čaka obravnave proti njim. Niti je ne bo proti voditelju fašistov Oswaldu Mosleyju, ki je bil izpuščen iz zapore vsled bolezni. V ječi je bil do nedavna brez da bi bil česa obtožen in brez obravnave in obsodbe. Bil je zaprt neustavno, je dejal Morrison, izpuščen je bil na podlagi priporočila treh zdravnikov, ki so rekli, da ga je v zaporu nemogoče uspešno zdraviti in pa ker sedaj ni več nevaren. Stotisoče ljudi v Angliji pa je protestiralo proti njegovi osvoboditvi in vprašujejo, da če smo sedaj zoper fašiste drugod, čemu naj bi domači imeli svobodo, da ob prvi priliki fašistično gibanje spet obnovijo? Morrison je lahko tehnično zelo v pravem. A s s svojega stališča tudi tisti, ki protestirajo proti njemu. In oni, ki pravijo, da četudi se Mosleyja in njegove pomočnike obdrži v zaporu, se bo fašistična nevarnost v Angliji po vojni ponovila, ako se ne odstranijo vzroki zanj.

Leopold Amery, ki je v vladi angleški državni tajnik za Indijo, je dne 11. dec. v intervjuju izjavil, da dobi po vojni tudi Indija svobodo na temelju atlantskega čarterja. Da le ne bi ostalo samo pri obljubi, kakor je v prejšnji vojni.

Srbobran citira komentarca W. P. Simmsa, ki ugotavlja, da

je Petrova vlada veliko bolj reprezentativna kakor Titova, ker je za prvo najmanj 95 odstotkov srbskega naroda. O Titovi pravi, da sploh ne more biti reprezentativna, ker vsled vojnih razmer narod o nji pač ni mogel izreči nikakršnega mnenja. Ali ne bi na podlagi tega Simmsovega argumenta veljalo isto za Petrovo vlado, čeprav je po nazorih Anglije in Amerike legitimna? Kdaj pa je narod o nji glasoval? Kdaj se je 95 odstotkov srbskega naroda izjavilo zanj?

Uredniki nekaterih ameriških listov se zgražajo na "vseslovan-sko" propagando iz Moskve, ki v Zed. državah pod firmo tukajšnje vseslovanskega kongresa širi komunistične ideje in odtušuje ameriške Slovence amerikanizaciji. Vzrujajo se po nepotrebnem. Vseslovanski kongres dela lahko res vtis sloge in panslavizma, ako se ga udeležijo pristaši istih idej. A če se kritiki vseslovanstva ozro na strupene boje med Hrvati in Srbi, med Bolgari in Srbi, v propagando Slovkov proti Čehom in Poljakom proti Rusom, tedaj lahko kar brez skrbi spe. Panslavizma je sedaj manj kot še kdaj prej in tudi sloge med Slovani je manj kot je bilo — in to samo Slovanom in bodočemu miru v škodo. Morda se to razmerje obrne na bolje po vojni.

Naši podjarmljeni a nepremagani bratje in sestre v stari domovini se s čudovito vztrajnostjo bore proti mogočnemu in barskemu sovražniku. Svet se jim divi. Kljub pomanjkanju orožja, hrane, zdravil, strehe in obleke vztrajajo v silnem krvavem boju ter obenem grade lepšo, svobodno in demokratično Jugoslavijo, v kateri bo vladala enakopravnost vseh slojev in plemen, da se bo njihovo potomstvo brez strahu vnanjih napadov razvijalo in procvitalo v človeškem napredku.

Me svobodne jugoslovanske žene, državljanke demokratične Amerike, moramo bodriti in materijalno pomagati jugoslovanskim ženam, ki se ramo ob rami kot levine bore v vrstah svojih mož, bratov in sinov v osvobodilni armadi in zadajajo sovražniku in roparskemu morilcu težke udarce.

V ta namen smo se Hrvatice, Srbinke in Slovenke združile v Detroitu in prirejamo našim junakom in junankinjam na čast in pomoč zanimivo igro "Osveta". Po igri bo ples, zabava in dobra večerja.

Vstopnice v predprodaji so 75 centov, pri blagajni dolar. Dobe

se pri sestri Mary Naprudnik, 15373 Petosky, telefon Un-vesity 1-8943.

Ves prebitek je namenjen narazjem in lažnim prijateljem partizanom.

Za odbor jugoslovanskih žena, Lia Menton.

PRIREDITEV SLOVENSKE SOLE V BROOKLYNU

Naši slovenski javnosti v New Yorku in okolici sporočamo, da bo imela naša tukajšnja Slovenska šola svojo božičnico in sicer v nedeljo, dne 19. dec. v Slov. nar. domu v Brooklynu. Začetek bo ob peti uri popoldne in naši rojaki in rojakinje so naprošeni, da nas na ta dan gotovo posetijo in se z nami vred poveselijo predbožičnega časa.

Na programu bo božični prizor v živi sliki, dalje igrice, pe-tje, deklamacije itd. Seveda bo prišel v posete tudi Miklavž in bo obdaril mladež v dvorani.

To pot se bo imela šola še posebno za zahvaliti Miklavžu, kajti še preden je prišel okrog njegov praznik, je bil nakazan naši slovenski šoli dar, kateri znaša \$500 in je namenjen za šolanje oziroma za pomoč kakemu izrednemu talentu, ki se zna pojaviti v naši šoli. Oseba, ki je poklonila ta dar Slovenski šoli, ne mara nobene publicitete o tem, ali dar sam pa je znak, da med nami še živi globoka slovenska zavest. Na eni strani sovražniki uničujejo naš narod in našo kulturo, po drugi pa vstaja v srcih plemenitih ljudi značajna in vznešena narodna zavest, ki je pripravljena pomagati naprej slovenskim talentom, da naše ime in naša beseda ne zamrje. V teh dneh je taka plemenita gesta vsega priznanja vredna!

Na 19. decembra upamo, da bodo tudi naši ljudje v newyor-ski naselbini z enakoplo in blago zavestjo v srcih prišli na božično priredbo naše šole, ter nam dali spodbude za nadaljno delo. Zanimalo vas bo prav pose-bno to, da bodo naši šolarji, mali in veliki, v krašnem igrokazu prikazali borbo in življenje našega človeka v domovini pod sovražnikovo okupacijo.

Vstopnina bo prostovoljna. Po programu bo igrala godba za ples. Vsi, ki se spominjate, kako lep večer smo imeli lani ob priliki naše božičnice, pridite tudi letos.

Na svidenje vam kličejo, Učenci in učence Slovenske šole v Brooklynu, N. Y.

JUŽNO-SLOVANSKI ODBOR SESTAVLJEN V LONDONU

Takoj, ko je bila vzpostavljena-provizorična vlada v Jugoslaviji, so napredni Srbi, Hrvati in Slovenci, ki se nahajajo začasno v Londonu, ustanovili Združeni odbor južnih Slovanov, katere-mu je na čelu bivši jugoslovanski minister ter poznani slovenski javni delavec, profesor Boris Furlan. Med izvrševalnimi člani odbora sta Mihajlo Petrovič in dr. Rudolf Bičanič, bivši podpredsednik Jugoslovanske narodne banke.

Londonski odbor je takoj poslal brzojavne pozdrave hrvatskemu banu, dr. L. Subašiču, bivšemu jugoslovanskemu ministru Kosanoviču in Louisu Adamiču, predsedniku Združenega odbora južno-slovanskih Amerikancev, katerim je čestital na njihov neumornem delovanju za demokratično in enakopravnost južnih Slovanov.

Pozdrav mr. Louisu Adamiču se glasi:

"Združeni odbor južnih Slovanov v Londonu pozdravlja po vas vse demokratske južno-slovanske organizacije v Severni Ameriki in čestita vašemu odboru na njegovem sijajnem delu v borbi proti fašizmu in v prilog vspostavljenja resnično demokratskega reda v vseh južno-slovanskih deželah.

Cilji našega odbora so:

1. Da prinaša resnico o osvobodilni borbi v Jugoslaviji, ki je pod vodstvom Narodne osvobodilne vojske in partizanskih odredov.

2. Da ojača borbo v vseh južno-slovanskih deželah potom strnjenja vseh borbenih demokratskih in antifazištskih sil.

3. Da zahteva takojšnjo pomoč za naše borce in istotako za narod v Jugoslaviji.

4. Da se bori proti vsem apiz-narjem in lažnim prijateljem zapadnih zaveznikov.

5. Da deluje za udejstvovanje obetane samoodločevanja ljudstva in za svobodno izbiro vlade v vseh južno-slovanskih deželah.

6. Da zahteva vključenje v novo Jugoslavijo vseh slovenskih, hrvatskih in srbskih krajev, kateri so bili po zadnji svetovni vojni priključeni k drugim državam.

Odbor bo podvzemal sledeče korake:

a) da obvešča javno miselnost in sodeluje z organizacijami in ustanovami Združenih narodov;

b) da koordinira delovanje vseh južno-slovanskih antifazištskih na Angleškem; in zunaj;

c) da sodeluje z vsemi sličnimi južno-slovanskimi organizacijami po vsemu svetu, a še posebno z onimi v Zed. državah, Kanadi, Južni Ameriki, Avstraliji in Novi Zelandiji.

Dr. Boris Furlan, predsednik, Mihajlo Petrovič, Dr. Rudolf Bičanič.

V svoji izjavi angleškimi novinarjem, je dejal dr. Bičanič: "Vsa vprašanja Jugoslavije se bodo odslej reševala v jugoslovanski zemlji sami, namesto, kot je bil slučaj dozdaj, po političnih ubežnikih v tujini..."

Letna proslava združenih društev v New Yorku

Združena slovenska društva v New Yorku bodo priredila svojo letno proslavo dne 9. januarja v Slovenskem nar. domu v Brooklynu. Začetek bo ob 4. pop. Program bo interesanten, ker bodo nastopili razni naši domači talenti.

Ponavadi smo imeli letno priredbo skupnih društev v Arlington dvorani, toda zaenkrat bomo prišli skupaj v Slovenskem domu in se prav po domače zabavali. Računamo, da bomo imeli polno dvorano, kajti Združena društva so v resnici završila tekom tega leta toliko dela v prid naselbini in našega dela za narod v domovini, kakor tudi za blagor naše nove domovine, da mora biti vsak naš človek v naselbini ponosen na to. Zato podprite delovanje Združenih društev s tem, da se udeležite letne proslave. Vstopnina bo prostovoljna. Igrala bo izvrstna godba za ples. Anna P. Krasna.

Edini Slovenec v tej provizorični vladi je Josip Rus.

Po strankarskem opredeljenju je glasom poročila iz omejenega urada le en komunist, ker Broža ne pristeva med voditelje komunističnega temveč delavskega gibanja v Jugoslaviji. Nedvomno stoji v svoji sedanjí poziciji nad strankami, a vzlic temu lahko rečemo, da sta v vladi dva komunisti in morda še kdo, ki ni oglasen za komunist, ostali pa pripadajo raznim drugim strankam, oziroma so pripadali, dokler so obstojale.

SEJA KLUBA ST. 1 JSZ BO V CETRTEK 23. DEC.

Chicago, Ill. — Vsled božičnih praznikov se bo seja kluba št. 1 JSZ vršila dan prej kot običajno, namreč namesto v petek bo v CETRTEK 23. dec. ob 8. zvečer v Slov. del. centru, 2301 So. Lawndale Ave.

Člane in članice vabimo, da se je vsi udeležijo. Mnogi na seje le poredkoma pridejo, pa se ne dejamo, da se udeležijo saj te vsi do zadnjega.

Za govornika je na to sejo povabljen Joseph Martinek, tajnik čehoslovaškega narodnega sveta, ki ima v svoji službi velik upogled v diplomatične zadeve

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172-7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTO

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago 23, Illinois

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Seja širšega odbora

Na seji izvršnega odbora Slovenskega ameriškega narodnega sveta, ki se je vršila v Chicagu 4. decembra, je bilo soglasno zaključeno, da se vrši seja vseh SANSovih odsekov v Chicagu dne 8. januarja 1944. Na to sejo bodo povabljeni sledeči: eksekutivni odbor, širši odbor in častni odbor. Eksekutiva šteje 11 članov, širši odbor 40 članov, častni odbor pa vključuje urednike vseh slovenskih listov in revij ter častnega predsednika Louisa Adamiča. Če se je vsi udeležijo, bo na tej seji navzočih okrog 75 odbornikov SANSo. Podana bodo poročila izvršnih odborov, kakor tudi poročila nadzornega odbora. Vozni stroški ter po ena dnevna vsakemu bo plačana iz SANSove blagajne. Pričakuje se, da bo seja zaključena v enem dnevu. Vabila posameznim članom raznih odborov bodo poslana, čim se definitivno ugotovi dvorana, kjer se bo seja vršila.

Zapisnik seje 21. avgusta in 14. novembra bo ponatisnjen v zadostnem številu, da prejmejo po en iztis vsi odborniki in podružnice.

Izvršni odbor je sprejel odstopnico iz širšega odbora od rev. Albina Gnidovca iz Rock Springsa, Wyo., in Franka Velikana iz Indianapolisa, Ind. V nadomestilo sta izmed na kongresu izvoljenih namestnikov in namestnic bili izvoljeni v širši odbor mrs. Helena Kušar iz Berwyna, Ill., in mrs. Emma Planinšek iz Jolietta.

V smislu SANSovih pravil in na priporočilo pomožnega tajnika so sledeči potrdili imenovanje in odbornice bile imenovane za zaupnike in zaupnice: Lia Menton, Detroit, Mich., John Turk, Chicago, Ill., Frank Oblak, Pittsburgh, Pa., Mary Vidmar, Johnstown, Pa., Frank Gregorin, Little Falls, N. Y., Anton Ziberna, Ambridge, Pa., Louis Dornik, Uniontown, Pa., Theresa Speck, St. Louis, Mo., Joseph Turk, Conemaugh, Pa., Frank Okorn, Sharon, Pa., Frances Raspet, Pueblo, Colo., Joseph Snoy, Bridgeport, O., dr. Andrew Furlan, Waukegan, Ill., Jennie Padar, Brooklyn, N. Y., John Sušnik, Cleveland, O., Jacob Briljavac, So. Chicago, Ill., Frances Smrdel, Barberton, O., Mary Music, West Allis, Wis., Steve Skorjanc, Indianapolis, Ind., Anton Zornik, Herminie, Pa., rev. Stephen Kassovic, La Salle, Ill., Max Skube, Kirkland Lake, Canada, Frank Klune, Chisholm, Minn., Peter Rode, Worcester, N. Y., in Frank Rezek, Girard, O. Vsi so se odlikovali v delu pri svojih podružnicah.

V dobi božičnih in novoletnih daril

Ze ni več posebno dosti dni dotlej, ko nas prevzame razpoloženje božičnih praznikov in ko se takoj za njimi poslovimo od starega leta ter stopimo v novega.

Starša navada je, da se o božiču in novem letu kaj radi še po-

sebej spomnimo svojih sorodnikov in prijateljev s tem ali onim darom.

To je lepa navada. Saj pokažemo s tem, da se zavedamo, kako pri srcu so nam naši sorodniki, kolike vrednosti je za nas v našem življenju prijateljstvo in kako cenimo tisto, kar izhaja iz njega.

Kakor vedno bi seveda zlasti letos, ko si naši ljudje v stari domovini s svojim junakim odporom proti svojim zatiralcem ustvarjajo neoporečno pravico do svojega narodnega obstanka v kulturnem in gospodarskem življenju, vsakdo izmed nas rad poslal kako lepo darilo svojem tamkaj za božič ali novo leto.

Toda ta vojna je žal tako razruvala normalne razmere, da se nam nikakor ne morejo izpolniti takšne želje. Darila, ki bi se poslala sedaj v Slovenijo, bi ne prišla v roke našim svojem, našim sorodnikom in našim prijateljem. Prestregla bi jih zločinska roka roparskega fašizma.

V božičnih dneh pa so dobri ljudje takšnega občutja, da niso srečni in jim je skaljeno božično veselje, če vedo, da so njihovi sorodniki in prijatelji v stari domovini zapuščeni in v pomanjkanju.

Kako priti temu v okoliščini? Kako uživati srečo neskaljenega božičnega razpoloženja v zavesti, da smo kljub temu storili nekaj dobrega za svoje ljudi onkraj morja?

Slovenski Amerikanci smo si pred letom dni ustanovili skupno narodno organizacijo Slovenski amer. narodni svet, da pomagamo s skupnim prizadevanjem rešiti nesrečni slovenski narod v stari domovini narodnega pogin, ga osvoboditi, mu priboriti dostojno mesto v družbi narodov sveta in spojit vse slovensko ozemlje v Združeno Slovenijo.

Bratje in sestre, svoji plemenitosti, ki se razplamt zlasti v božičnih dneh, boste gotovo najbolj ustregli s tem, da se spomnite te lepe in zgodovinsko pomembne organizacije s primeranim božičnim ali novoletnim darilom v dolarjih, z darilom, ki ga bo deležen ves slovenski narod v krasni deželi Sloveniji.

Naše gibanje

V času od 2. do 8. decembra so nam poslale svoje prispevke sledeče podružnice: St. 2, Chicago, Ill., \$300; št. 6, Ely, Minn., \$211.75; št. 8, West Newton, Pa., \$13.40; št. 15, Springfield, Ill., \$8.36; št. 22, Midway, Pa., \$11; št. 24, Virden, Ill., \$2.80; št. 32, Cleveland, O., \$6; št. 38, Acmetonia, Pa., \$25; št. 48, Cleveland, O., \$125; št. 61, Indianapolis, Ind., \$17.65; št. 63, Brooklyn, N. Y., \$9; št. 67, Los Angeles, Calif., \$33; št. 76, Auburn, Ill., \$2.

Sansove podružnice v Pueblu, Colo., so nam po Johnu Germu, predsedniku KSKJ, poslale \$100 ki predstavljajo čisti prebitke za SANS z veselice, prirejene tamkaj v ta namen.

Naše organizacije se je spomnil prijatelj našega gibanja John Valencic iz Clarendona, Pa., s petimi dolarji.

Poročilo o nakupu vojnih vladnih obveznic

Podružnica št. 61, Indianapolis, Ind., nam je pred nekaj dnevi sporočila, da so naši ljudje v njenem področju pokupili med kampanjo za tretje vojno posojilo vojnih vladnih obveznic za \$49.500.

DVE CIVILIZACIJI

Detroit, Mich. — V sedanji vojni se veliko omenja takozvano zapadno civilizacijo, in pa kulturo in demokracijo.

Zapadna demokracija je poseben pojav kapitalizma in krščanstva — namreč političnega krščanstva, ker drugega v etabliрани cerkvi že davno več ni. Učinkana je za orodje posedujočim.

Kadar nas strašijo, da se bo zapadna kultura zrušila, če zmaga hitlerizem, kar se ne zgodi, kaj naj bi nasledilo? Hitler je obetal, in se zatruje, da je on glavni borilec zapadne kulture pred barbarizmom z vzhoda. To je pred — Rusijo.

Zapadne kulture je torej po Hitlerjevem mnenju strah pred kulturo vzhoda, ali bolje, pred ono, ki se razvija v Sovjetski uniji.

Južnim Slovanom zapadna kultura ni pomagala. Ko so se naši predniki naselili v centralno, v jugovzhodno Evropo in v dežele današnjega Balkana, so vžle svoji miroljubnosti naleteli čim so se asimilirali na svoji novi zemlji na sovražnika, ki je bil v oni dobi najmočnejši "agresor" na svetu. Vsakemu južnemu Slovanu bo ostal na vse veke znan. Turki so tam ropali in prodirali do Dunaja ter ga oblegali, a Slovani so ga vsikdar odgnali, ali saj zadrževali, in ta borba se je vršila ne dve ali tri leta, ali štiri leta, kot se sedanje vojne, ampak je trajala dolgo dobo. Slovani so bili tedaj glavni obrambni zid zapadne civilizacije. Glavni borci krščanstva. In za vse to niso dobili ničesar drugega kakor batine z ene strani od Turkov, z druge od "zapadne civilizacije", kajti oboji so jih smatrali le za v podjarmljenje obsojene, za delavce, ki pridelujejo za druge.

Tako je južne Slovane držala v nevednosti, v podjarmljenju in v metežu intrig zapadna civilizacija skozi do te vojne. Ko so se dežele na Balkanu osvobodile Turkov, so jim zapadne velesile poslale vladarje, za kakršne niso nikoli vprašale, ne si jih želele. A dogodilo se je, da so s pomočjo imovitih, izkoriščevalnih domačinov, in z najetimi oboroženimi četami ljudstvo držali v zaslužnjenu in niti po prejšnji vojni, vžle obetanju, da bo "zapadna civilizacija" veljala tudi za Balkan, se to ni uresničilo.

Zapad je južnoslovenske narode zaslužnil ekonomsko in politično. Tudi po takozvanih osvoboditvah po prejšnji vojni je to dejstvo ostalo nespremenjeno skozi do te vojne. Moderna zapadna civilizacija ni osvobodila s pomočjo svoje kulture, ekonomije, trgovine, biblije in njenega Boga samo "paganov" v Evropi, predvsem Slovane, nego je širila svojo imperialistično silo v imenu "križa in kulture" po vsem svetu. Biblija Židov, ki jih sedaj tako sovražijo, je bila prvotnim imperialistom iz krogov "zapadne civilizacije" sijajno propagandno sredstvo. Glavarje so podkupovali, ljudi pa spreobračali k "pravi veri" in v pokornost Bogu (in novim vladarjem).

Namisto, da bi med podjarmljene narode zanesli nauke zdravega razuma, so sejal mednje vraževerstvo in udanost. Odrekli so jim solstvo in jih držali v čimvečji nevednosti.

Kjer niso mogli uspeti z biblijo in podkupninami, so se poslužili osvojevalci v imenu zapadne kulture orožja.

A masa po vsem svetu se je takemu širjenju zapadne civilizacije, ki je prihajala medno s križem, ognjem in mečem, več čas upirala, in se ji upira v sedanji vojni. Na primer partizanstvo v Jugoslaviji in v Grčiji je taka odpornost.

Ne le Jugoslavija in Grčija, ki se borite proti povratku starega reda in svojih starih vlad, temveč ves svet vre proti kapitalizmu. Vsi narodi zahtevajo ne samo politično, temveč tudi ekonomsko osvoboditev.

Fašizem je zatrujeval, in kapitalizem v demokratičnih deželah

je pritrjeval in se radoval, da je bilo mednarodno delavsko gibanje zatrto. A kar naenkrat si niti kapitalistični listi ne morejo več pomagati, da ne bi poročali o vretjih med delavsko in kmečko maso, ki hoče svobode — ekonomsko in politično — vsepovsod. Obljube na papirju, biblija in vera v posmrtni raj — to je nič več ne mika.

Ta borba ni nova. Delavsko gibanje in pokreti kmečkih uporov so stara stvar. Iz nekdanjega utopizma se to gibanje spreminja v moderno, marksistično, v znanstveno socialistično preurejevanje sveta, ki ga ne more preprečiti nikakršna sila na svetu. Kapitalizem se je v zadnjih desetletjih že vsega poslužil, da ustavi ta razvoj. A s pomočjo intelektualcev so delavski pokreti šli svojo pot. Začasno tu pa tam poraženi, ali celo zadušeni v krvi, so znova vstali in delujejo neumorno dalje.

Kadarkoli je buržvazija uvidela, da ji preti nevarnost, je poskusila s koncesijami, obljubami, s propagando in pa z napadi na "tolovaje", ki so proti vladbi, zoper samega Boga in v službi pekla. To je med mnogimi vleklom, ker so se bali pekla po smrti bolj kakor tega, ki ga imajo v tej "solzni dolini".

Posamezne pridobitve so bile privoljevanje vladajočih v volilno pravico. Najprvo so jo dali najbolj imovitim, a plemstvu si je v vsaki zakonodaji ohranilo premoč, oziroma zakonodajna pravica je bila še vedno le privilegij krone. Nato se je volilna pravica razširjala na dolgi polževi poti na druge sloje in nazadnje so jo tudi delavci dobili, a v stari Avstro-Ogrski prvič v zelo pičli meri v obliki takozvane pete kurije.

Za vse koncesije delavstvu je zahtevala vladajoča kapitalistična in veleposredniška kasta koncesije od ljudskih voditeljev, v glavnem, da jih ne bodo podžigali k uporom pač pa jih uverili, da naj se ravnajo po postavah, ki jih sklepajo od ljudstva izvoljeni poslanci in jih izvaja ustavna vlada.

Vsaki vladi je delavski in kmečki sloj neobhodno potreben. Posebno se imperialističnim vladam. Zato ga izrabljajo, a ob enem na vse mogoče načine drže več ali manj sebi naklonjene, da dela in v vojnah pa se bori ter tvega življenje za interese drugih. Privilegirani sloji vsepovsod po svetu so si edini samo v tem, da ni masa ustvarjena za drugega kot izkoriščanje v prid vladajočim. Zato jo drže v nevednosti, da svojega pravega sovražnika nikdar docela ne zapopade, pa se vsled tega toliko več bori med seboj za oslovo senco.

To je torej bistvo "zapadne civilizacije". V prihodnjem dopisu bom skotčil svoje mnenje, kaj naj bo "nova civilizacija".

Milan Kokanovich.

Neki naročnik v Penni je ostal listu precej dolžan na naročnini in zastopnik ga je šel vprašati, čemu je ne obnovi. Pa se je razhudil, da mu je list ustavljen, pa tudi ga itak ne bi več maral, ker v njemu ni drugega kot o "copakih". Nato se je toliko raztogotil, da jo je zastopnik naglo pobral, predno bi pričelo kaj težkega padati po njegovih kosteh.

Joseph Lever iz Clevelanda piše, da so se v neki večji družbi menili o Proletarcu. Pa je nekdo vprašal novega naročnika, kako se mu list dopade: "Prav dobro," je bil odgovor, "le škoda, ker ne izhaja vsak dan."

Mary Marinek iz Gallupa v N. M., je naročila Proletarca svoji sestri Mrs. Jennie Kozman v darilo k njenemu rojstnemu dnevu, ki je bil 13. dec. Mrs. Kozman je živela prej v New Mexici, a po smrti svojega moža se je preselila k hčeri in zetu v Petaluma, Calif. Mary Marinek upa, da se bo njeni sestri Jennie "Proletarec" prav tako dopadel, kakor se nji, ker tudi ona rada čita napredne liste.

Nobelov komitej, kateri priredi vsako leto svečan banket za nosilce Nobelovih nagrad, je nedavno imenoval Louisa Adamiča in Savo Kosanoviča v svoj častni odbor.

Adamič, Kosanovič, v Noblovem komiteju

Nobelov komitej, kateri priredi vsako leto svečan banket za nosilce Nobelovih nagrad, je nedavno imenoval Louisa Adamiča in Savo Kosanoviča v svoj častni odbor.

Adamič, Kosanovič, v Noblovem komiteju

Nobelov komitej, kateri priredi vsako leto svečan banket za nosilce Nobelovih nagrad, je nedavno imenoval Louisa Adamiča in Savo Kosanoviča v svoj častni odbor.

Adamič, Kosanovič, v Noblovem komiteju

Nobelov komitej, kateri priredi vsako leto svečan banket za nosilce Nobelovih nagrad, je nedavno imenoval Louisa Adamiča in Savo Kosanoviča v svoj častni odbor.

Adamič, Kosanovič, v Noblovem komiteju

Nobelov komitej, kateri priredi vsako leto svečan banket za nosilce Nobelovih nagrad, je nedavno imenoval Louisa Adamiča in Savo Kosanoviča v svoj častni odbor.

Adamič, Kosanovič, v Noblovem komiteju

Nobelov komitej, kateri priredi vsako leto svečan banket za nosilce Nobelovih nagrad, je nedavno imenoval Louisa Adamiča in Savo Kosanoviča v svoj častni odbor.

Mižanje pred nevarnostjo

Če se mi bliža nevarnost, pa zamižim, misleč, da je ni, ker je ne vidim, varam s tem le samega sebe.

Cela ljudstva miže na ta način in se udaja jo iluzijam.

Milijoni v Nemčiji so trdili, da je fašizem v njihovi državi nemogoč, kajti Nemčija ni Italija. Mižali so pred nevarnostjo, namesto da bi ji stopili pogumno nasproti.

Ko je Hitler prevzel vladno, so se tolažili, da nemško ljudstvo ne bo deležno terorja, kakršen je zavladal v Italiji po Mussolinijevi osvojitvi Rima. Bilo je novo mižanje, kajti Hitler je prav tako brutalno zatrl vse, kar mu je bilo nasprotnega, kakor Mussolini v Italiji.

Nesteti v Ameriki pravijo, da ni ta dežela v nikaki nevarnosti pred fašistično poplavo. Zato je bolj proti dozdnevemu fašizmu v Zed. državah nesmiseln. S takimi tolažili se varajo še celo bolj kakor so se Nemci, kajti tam so se zoperstavljali fašistični invaziji vsaj dokler so jim bile organizacije dovoljene.

Ljudstvo v Zed. državah nima nič več vzroka mižati pred opas-

nostjo diktature sadistov in blaznežev, kakor ga je imelo ljudstvo Nemčije. Ameriška "masa" je sadizmu dostopna bolj kakor nemška, in če so v nji pod vodstvom močnih demagogov zbudili drhal, bo v terorju in krvoločnosti Mussolinijevo in Hitlerjevo daleč prekosila. Opreznost in organizacija je potrebna sedaj, kajti potem, ko je prepozno, ne pomaga ne samo-obtoževanje, ne tarnanje in ne kritike.

Harold Laski o kralju Petru

Znani angleški strokovnjak na ekonomskem in političnem polju, socialist Harold Laski, je v nekem svojem članku o ubežnih vladah pred nedavnim pripisal kralju Petru sledeče karakteristike: "Kot človek Peter nima onih vrlin, s katerimi bi si mogel pridobiti udanost ljudstva. Je razuzdan in aroganten, poseduje lastnosti, kakršne so privede španskega kralja Alfonza, kljub njegovim sposobnostim, v propast. Po vsem zgledu Peter ne pojmuje celotne važnosti seljaškega niti hrvaškega vprašanja."

Naročite knjige iz Proletarčeve knjižarne.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravništvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobiti naročnike temu listu. Prvzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletarec.

Ako je ime kakega zastopnika v sledečem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik radevolje popravili.

CALIFORNIA. Fontana: John Pečnik. Oakland: Anton Tomšič. Los Angeles: Frank Novak. San Francisco: A. Leksan.	COLORADO. Crested Butte: Ant. Slobodnik. Pueblo: Ludvig Yoxey. Walsenburg in okolica: Edward Tomšič.	ILLINOIS. Chicago in okolica: Frank Bizjak, Joseph Oblak, Chas. Pogorelec, Peter Verhovnik, Frank Zaitz in Frank S. Trauchar. La Salle in okolica: Anton Udovitch in Leo Zevnik. Springfield: Joseph Ovca in John Gorski. Virden: Fr. Hirsch. Waukegan-No. Chicago: Martin Judnich.	INDIANA. Indianapolis: Mary Stroj.	KANSAS. Arma: Anton Shular. Arcadia: John Shular. West Mineral: John Marolt.	MICHIGAN. Detroit-Dearbore: John Zornik, Leo Junko Sr., Joseph Klarich in John Plachtar.	MINNESOTA. Bohl: Max Martz. Chisholm: Frank Klun. Duluth: John Kobi. Ely: John Teran in Jacob Kunstelj.	MISSOURI. St. Louis: John Spiller.	MONTANA. East Helena: Joseph Mihelich. Red Lodge: K. Erzenožnik.	NEW JERSEY. Elizabeth: Amalia Oblak.	NEW YORK. Gowanda: James Dekleva.	OHIO. Akron - Kenmore - Barberton: Mike Kopach in Matt. Močnik.	BRIDGEPORT in okolica: Joseph Snoy in John Vitez. Cleveland: John Krebel, Joseph Lever in Anton Jankovich. Fairport Harbor: Lovrenc Bajc. Girard: John Kosin in Andrew Kravins. Glencoe: Albina Kravanja. Lisbon-Power Point: Jacob Bergant. Piney Fork: Frank Završnik. Powhatan Point, O.: John Guzel. Warren: Joseph Jež.	PENNSYLVANIA. Aliquippa: Geo. Smrekar. Burgottstown-Slovan: Joseph Krmel. Crafton-Moon Run: Jennie Jerala. Canonsburg-Strabane: John Terčelj in Marko Tekave. Colegrove: Tony Stoper. Export: Jos. Britz. Forest City: Anthony Drasler Jr. Point Marion: Tony Zupančič. Hermine: Anton Zornik. Imperial: Frank Augstlin. Johnstown in okolica: Andrea Virdich, John Langerhole, Ilija Bubalo in Frank Cvetan. Latrobe: John in Mary Fradel. Houston: Louis Britz. Library: Nick Triller. Meadowlands: Martin Bajc. Park Hill-Conemaugh: Frank Rodnoy. Sharon: Joseph Cvelbar. Sygna: Lovrenč Kavčič. Potovalna zastopnika za Proletarca, Ameriški družinski koledar in Majski Glas za zapadno Penno Anton Zornik, Hermine, pa Cambria in Somerset okraj pa Frank Cvetan, Johnstown.	WASHINGTON. Seattle: Lucas Debeljak. WEST VIRGINIA. Elm Grove: Frank Kosem. Star City: Lawrence Selak. Thomas: Lenhart Werdinek. WISCONSIN. Milwaukee in West Allis: Louis Barborich. Sheboygan: Frank Stih. Willard: Mike Kruliz. WYOMING. Kemmerer in okolica: Anton Tračnik in John H. Krznik. Rock Springs: John Jerab.
---	--	---	--	--	--	--	--	---	--	---	---	---	---	---

Ameriški tisk o Titu

Naglo rastoči ugled maršala Tita in jugoslovanskega partizanskega pokreta v Ameriki se razvija najbolj iz dejstva, da sta prinesli publikaciji "Life" in "Liberty", dva najbolj razširjena ameriška magazina, v svojih zadnjih izdajah slike in članke o tem gibanju. Ravno tako so tudi drugi veliki ameriški časopisi prinesli poslednje čase bodisi na svojih straneh ali pa v svojih prilogah daljše članke in slike Tita.

ZOJA pozdravil novo vlado Jugoslavije

Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev je dne 6. decembra brzojavno pozdravil novo provizorično vlado v Jugoslaviji pod predsedništvom dr. Ivana Ribarja in ji obljublja vso pomoč v borbi za osvobodjenje Jugoslavije in vzpostavitev resnične ljudske demokracije. Pozdrav so podpisali predsednik ZOJA Louis Adamič in podpredsedniki Zlatko Baloković, Zarko Buncick, Etbis Kristan, Peter Peff in Smile Vojanoff.

Finance unije premogarjev

UMW je ena izmed unij, ki svoje račune zelo podrobno objavlja. Iz njenega poročila za prvo polovico leta, ki je bilo objavljeno nedavno, je razvidno, da je imela 1. januarja v blagajni \$7,283,883.96, dohodkov do 1. julija pa \$2,825,065.43. Stroški v istem času so znašali \$2,662,978.39.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, s poljudnimi navodili kako postati AMERIŠKI DRŽAVLJAN. Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Združenih držav, v III. delu pa naslovno RAZNO, pa Proglas neodvisnosti, Ustavo edinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški edinenih držav in Poedine države. Cena knjižice je samo 50 centov s poštno vred.

Naročila sprejema:

Knjižarna Proletarca
CHICAGO 23, ILL.
CHICAGO, ILL.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

PRISTOPIJTE K SLOVENSKEI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Siane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO 23, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjižarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

The Forgotten 15 Million

The commercial press, of a sudden, has discovered that we have 15 million "forgotten people" in our midst, people whose earnings have hardly been raised in years while living costs have risen with tragic rapidity.

For many long months the press of the nation has been worrying about "swollen incomes" of wage earners. Hard-shelled politicians everywhere in the land have been lying awake nights in dread of the dimes and dollars which defense workers are piling up from overtime labor and haunted by the spectre of the mounting purchasing power of the wage earners.

Now comes the revelation that pretty nearly a third of the wage and salaried population of the country is living practically on a below subsistence level. The earning of these 15 million gainfully employed people, in view of the sharply risen cost of living, have in reality been cut. Most of these people belong to what is generally termed the "white collar" group—office workers, civil servants in all branches, teachers and preachers, the smaller accessory trades and the poorer paid professions. The forgotten people have no unions, and a great many of them have in the past regarded themselves as being "above" belonging to a labor union.

Individually, of course, they can help themselves but little. They cannot even appeal to the War Labor Board to be granted increases that would lift them up to the "Little Steel" formula. The WLB is not authorized to act on individual applications no matter how deserving. The WLB deals only with appeals from organized groups.

What can this large segment of the American people, caught within the clasp of stationary earnings and distressing high cost of commodities, do to meet the minimum necessities of the family budget?

Congress will not do a thing for these unorganized American wage and salaried people. It could help roll prices back through subsidies to food processors and to consumer goods manufacturers, but Congress is in no mood to do this: the interests of the organized farm and food groups are too precious to be interfered with. Congress might pass mandatory legislation along the "Little Steel" formula line that would also cover these wage and salary earners, but the Solons would not budge for the simple reason that the "white collar" people are unorganized and carry no pressure.

There's one way these millions of unprotected persons struggling for a living could be helped—could help themselves in fact—by getting into the fold of organized labor. Their former aloofness toward labor unions, let it be said without rancor, has paid them no dividends in this period of emergency. Today, these workers, clerks, teachers are an underprivileged group because they have failed to recognize the basic truth that organization and collective action is the surest way to a measure of economic security.

On the other hand, the trade union movement can ill afford to adopt an attitude of complete indifference towards these "forgotten" men and women. This, perhaps, is the psychological moment for organized labor to make its strongest bid for mass organization among this wide clement of unprotected industry and commerce employees.—Justice.

Good Old Oswald!

So the British government has decided to release Sir Oswald Mosley, founder of the British Union of Fascists, from the prison where he's been "detained" since May, 1940!

A great soul like Gandhi rots in jail for speaking up for freedom and brotherhood; when he was near death the Viceroy said it was just too bad, but he would be released if only he'd say the word and promise to be good. Nehru and thousands of other Indian leaders may remain incarcerated for not overt acts—for their belief in the principles the Allied Nations profess. Illness will not release them, though death may.

But Sir Oswald, Britain's number one fascist, is sick, so was freed. So his fascist wife, sister of notorious Unity Mitford, Hitler's soul-mate. For such is the nature of empires!—The Call.

HELP WANTED

By SCOTT NEARING

Help Wanted ads are plastered across the U. S. Restaurants, stores, factories, railroads, shops and farms are calling insistently for labor power.

A recent cartoon pictured a restaurant with the usual signs in the window: cook wanted; dishwasher wanted; busboys wanted. The owner turned sadly to a friend and said: "No one comes in here any more. They think it is an employment agency."

Manpower shortage is due to a number of causes. The armed forces are to be maintained at more than 10 million. This standing army plus casualty replacements has taken a huge block of U. S. labor power.

The labor market itself has absorbed additional manpower. Employees in non-agricultural industries increased by 10 million between 1939 and 1943.

1. Unemployed have been absorbed.
2. Women have taken jobs.
3. School children work part time or full time.
4. Old people have gone back into harness.

Still the labor shortage is acute, and the situation is getting worse, not better.

What are the sources from which additional labor reserves may be drawn?

More women and children may be called into industry. But the reserves here are not large.

War prisoners may be employed. But the available supply will be inconsiderable.

West Indians and Mexicans may be imported for the duration. Again however, the supply is strictly limited.

Two important reservoirs of labor power remain. The first is Europe, from which the U. S. has drawn so many millions of workers during the past 100 years. In Europe today there are numbers of refugees and multitudes who are homeless and starving, but most of them are on the other side of the battle lines. They will be available

after the war, but after the war the U. S. labor shortage will no longer exist.

That reduces the problem to one dimension—Asia. Asia has the greatest labor reserve on earth. More than half of the human race lives there and at the moment, in parts of India and China, they live so badly that they would gladly accept an invitation for the duration to work at U. S. wage levels and live on U. S. standards.

Getting labor out of China would not be too easy just now, but the ports of India are open. To be sure there would be the matter of transportation, but ships carrying men and munitions to the Far East could return with cargoes of Asiatic manpower.

Immigration laws stand in the way, but they could be suspended for the duration. Labor union policy would have to be modified, but if the unions could give up the right to strike, it would be a far smaller sacrifice to adjust their policies to a temporary influx of Asiatic workers.

Society abhors a vacuum. A demand, long continued, will almost certainly develop a supply: If the present manpower shortage continues and grows more acute, as now seems likely, it will be met in one way or another. The line of least resistance runs to Asia.

ANTI-FASCISTS STILL IN JAIL

More than one and a half million anti-fascists are still jailed in Franco Spain. This prompts us to question the motivation of certain prominent Americans who are publicly defending the fascist, Franco, today. These same individuals pose also as defenders of democracy. It can't be done. Either one is a friend of fascism or a friend of democracy. You can't be both.

The Joint Anti-Fascist Refugee Committee is directing petitions to President Roosevelt urging him to use his diplomatic offices to help free these advance-guard in the fight against fascism.

THE MARCH OF LABOR

Democracy on the Air

Should labor organizations be allowed to buy time for radio programs? That question, raised in hearings on the Wheeler-White radio bill, involves the whole issue of free discussion on the air, and Congress ought to settle it so as to promote the widest possible application of democratic principles.

The broadcasting industry's present general rule is to sell radio time only to business institutions which themselves have something to sell the public—not membership in an organization but some product such as automobiles, cigarettes or smelling salts. The radio chains give time to membership groups such as labor federations, they point out, and give time for "controversial" economic discussions. This, they argue, is sound public policy.

The practical effect of the rule, however, is to create a danger that the public will hear a one-sided interpretation of social and economic issues.

Inevitably the most valuable evening and night hours, when audiences are largest, are sold to commercial advertisers, leaving much less attractive periods for groups which have to take free time.

The broadcasting chains show a growing willingness to sell time to various business trade associations, which have no more "products" for sale than labor unions, but which do seize the opportunity subtly to support or attack policies under consideration in Congress. A labor union, though it might disagree with the viewpoints of the trade associations, has no equal right to buy time to say so.

A labor federation, according to testimony before the Federal Communications Commission, would not be allowed even to sponsor a symphony orchestra on the air, with no "propaganda" beyond mere mention of its name. Yet a corporation may sponsor an orchestra and hire a news commentator whose known viewpoints tend to support the economic theories—for example, on "free enterprise" and "regimentation"—which the sponsor prefers.

If radio is to remain in private hands rather than become, as in other countries, a government monopoly, these questions must be solved so that discussion of public issues is on a more equitable basis. It is a proper function of Congress to lay down rules prohibiting discrimination against any group or interest by the private decisions of the radio industry.—The Chicago Sun.

Hate or Despise?

By RUTH TAYLOR

What is our attitude to be toward the criminals of the world? Do we hate the peoples of the Axis—or merely their ideology?

Let us consider what it means to hate. It is "to regard with an extreme and active aversion." But we do more than that. We despise the things they have done—and to despise means "to look upon as morally or socially degraded." We can hate an equal—but we despise a person upon whom we look down.

As a people we are not given to hate. It is un-American. We are not a nation fettered by the chains of old hatreds. Our anger is at things, at thoughts, at actions—not at people.

We hate the tyranny of cruelty, which is the act of the coward, aimed always at the defenseless. But we despise with the loathing we give to snakes and other crawling things, the men who make a habit of cruelty to those who cannot protect themselves, the men who stir up mob spirit and incite others to make the physical attack they dare not.

We hate injustice because it is the direct negation of all the things for which our nation stands, the peace and security we want from life. But we despise the men who rule by treachery, injustice and special privilege.

We hate intolerance for it is the cancer at the heart of freedom. But we despise the intolerant for ignorant self-seekers, unwilling and unable to stand on their own merits.

We hate treachery for it is the stab in the back, the knife in the dark, the snake in the grass. But

we despise the traitors who are true to no one, whose very delight is the betrayal of the country to which they owe allegiance.

We hate dishonesty for it is the abnegation of the orderly conduct of life. But we despise those who are the thieves of the pledged word, deniers of the rights of men, who deal in stolen goods, in stolen lives.

We hate the things that is evil. We despise the person who is evil—not in groups but as individuals. We hate the thing that is evil enough to devote all our energies to destroy it utterly. We despise those who have followed evil—but to them we will do justice as individuals. Both of these things we will do that we may live once again in mutual respect and brotherhood with men of every race.

BUT, WE MUST HAVE JOBS FOR ALL

Stuart Chase is an economist whose views are always worth considering. In a report he has prepared for the Twentieth Century Fund, he argues that the United States can take care of a 300 million national debt without jeopardizing the well-being of its citizens.

In fact, prosperity for all is the only way it can be handled. There must be full employment and a national income of at least 150 billions a year, according to Chase.

We should not attempt to pay off the debt, he argues, but we should keep taxes high enough to meet the interest and to do what is necessary to provide jobs for all.

Chase emphasizes that Uncle Sam has borrowed the money from his own people, and, therefore, "the nation can hardly go bankrupt."—Labor.

REFLECTIONS

By the Editor of the Reading Labor Advocate

The most foolish thing about the trend toward inflation which, as even the most conservative economists admit, is gaining impetus under the pressure of war-waste is—

To believe that the trend can be reversed or even halted by any means that will include the preservation of both capitalist economies and political democracy.

((The smartest thing to do about it will be suggested farther along in this column.))

We are heading toward inflation because the private profit-system cannot function unless it holds fast to policies that lead to just that. And we are risking what measure of democracy we have because, if the system of private profit is permitted to stand until it falls from its own weight and weakness, today's "economic royalists" will use their control of industry, publicity and politics to fasten a new slavery upon the population.

To get the right "slant" on the above assertion, it must be understood that it is made without heat or hate, but with a sober realization that if the people themselves don't act to establish an order that makes for justice and freedom, the classes who exploit the people not only will but must do the job. For system or order, under whatever auspices, must be achieved if civilization itself is to be preserved.

Well, there is the danger that is bearing down upon us. Now, what is the smart thing to do about it?

The answer is that when one is confronted by an inescapable loss, the sensible thing to do is to take the loss as quickly as possible and then—compensate.

The dictionary tells us that when we compensate we "supply an equivalent." We make amends. We put something in the place of that which we lose.

And so it is that the people of this generation, if they are alert to their own danger and intelligent in meeting it, will be interested in putting something in the place of the capitalist private-profit system, something in the place of "free" enterprise, something in the place of the values that are being wiped away this very minute.

When inflation comes savings are lost. So is democracy.

What compensations are adequate to balance such losses? We Socialists have the answer.

It won't hurt at all if our bank accounts and our insurance policies and our bonds turn to dross—if we compensate by making all sources of wealth the joint possessions of all of us.

It won't be any loss at all if we scrap old freedoms that no longer serve our welfare—the freedom to compete, the freedom to work or not to work, the freedom to hoard—if, at the same time, we establish new and better freedoms. If, instead of the freedom to compete we achieve the freedom to cooperate; if instead of the phoney freedom to work for profit of industrial and financial overlords we gain the right to serve ourselves and society; if instead of the freedom to save as individuals we have the freedom from fear which can be achieved only in socialized and cooperative economy—then we have compensated. We shall have lost nothing, but gained much, if, in scrapping capitalism, we establish democratic Socialism!

The considerations here presented are no longer theoretical. They present a practical proposition that must be acted upon. And if the workers of America don't understand that the time for decision is at hand, the owners do.

The issue will become sharp and clear when the war ends. What shall take the place of the "free" enterprise order that is now being destroyed in the waste and welter of war? Will Socialism be the way of life for the children of today? Or will the owners build a new order of class rule upon the ruins of the old one?

Sign in Newspaper Office: "When a plumber makes a mistake, he charges for it. When a lawyer makes a mistake, it's just what he wanted, because he has a chance to try his case all over again. When a carpenter makes a mistake, it's just what he expected. When a doctor makes a mistake, he buries it. When a judge makes a mistake, it becomes law of the land. But when an editor makes a mistake—GOOD NIGHT!"

What Not To Tell Soldiers

If you should happen to meet a soldier who would like to know what it is he is fighting for, don't tell him about war bonds. The story might discourage him.

For what the big debt that is now accumulating against the Federal Government means is that—

After the war is over those people who own enough bonds can spend the remainder of their lives in comfort and idleness while somebody else produces the food he eats, the clothing he wears and the building he inhabits.

We tell the soldiers that they will be given work to do when they return from the war. But we shouldn't—no, really, we shouldn't—encourage him to think too much about what he'll be working for. Not now!

Those bonds that the government is issuing, for instance; it wouldn't do—not right now, at any rate!—to say that he'll be favored with an opportunity to earn the interest that will go to a few people. That wouldn't be the way to put it. But that is what it means. Because, unless somebody does the work that creates values those bonds aren't going to be worth anything at all.

Of course we don't like the picture we're painting. We don't like the idea of asking the men who fought the war and the generations who aren't yet on earth to pay for it after it is won. It looks too much like slavery. And because we don't like it, we look for an "out" from such a possibility.

And so we hopefully reflect that—

Perhaps the boys won't agree to make those bonds good.

Perhaps they'll decide that, having saved the nation, they now will be equal partners in its ownership.

Perhaps they'll see that Socialism offers them freedom from all forms of "bond-age" and make production for use become the American way of life.—Reading Labor Advocate.

RELIGION

Religion, mostly of the Protestant and evangelical type, seems to have a stronger hold on the South than on most other sections of the country. I had occasion to stop over in Bowling Green, a country-seat town in southern Kentucky, and when one walked along one of its main streets almost every other large building seemed to be a church. Rip-roaring evangelism, of the type which the late Billy Sunday practiced so successfully on a nationwide scale, is most popular in the Southern states, although the furore against teaching the theory of evolution seems to have died down and the laws which Tennessee, Arkansas and perhaps some other Southern states passed on this subject have been repealed or are ignored. The roads in Eastern Tennessee have been decorated with signs: "Jesus is coming soon," "Prepare to Meet God," etc. by some religious enthusiast.

This stronghold of religion has its bad and its good sides. Quack evangelists have done and can do a good deal of harm in promoting race and sectarian prejudice under the guise of promoting their particular brand of religion. On the other hand progressive clergymen in Southern cities and towns have put in some earnest and courageous work in trying to improve race relations and get at least a squarer, if not an absolutely square deal for the Negro. And a good many educational institutions, none too plentiful in the South in any case, although conspicuously better in numbers and quality in Virginia and North Carolina than in the states of Deep South, would not exist if it were not for the support of religious denominations.—W. H. Chamberlain in The New Leader.

A WRONG THAT SHOULD BE RIGHTED

In too many things democracy is something that is talked about and nothing is done about. And one of these things is the Poll Tax. It is not only a denial of democracy, it is an out and out swindle of the electorate.

There is no excuse for it, and it is a disgrace that a handful of voters are sufficient to elect officials to national office in the South, while many thousands are required in other sections.

How long would people stand for disfranchising eligible voters in one part of a city ward? Not for a minute. And neither should it be countenanced in districts of larger dimensions.

There is no color line in the Poll Tax. It affects white and negro alike, and in some places the whites are said to suffer more from it than the negroes. But even if this were not so everyone should be for wiping out by repeal the poll tax injustice and disgrace.

This is no time for a constitutional amendment regarding this. There is one of years ago, the amendment against voluntary servitude. It should be enforced with a poll tax repeal.

—Minneapolis Labor Review.

STORK WORKS OVERTIME

Since war broke out in Europe more than 10 millions babies have been born in America, it was estimated by the War Production Board. Each year has shown an increase, from about 2,300,000 in 1940 to 2,800,000 this year.

ANOTHER WAR BY 1970? WHAT DO YOU THINK?

A Poll of New York City College undergraduates showed that 54 per cent predicted that there will be a World War III. One-third of the students thought the next war will come by 1970. Soviet Russia will be at war with the U.S.A. by 1970, thought 44.4 per cent; 12.9 per cent picked Britain as our next enemy. Ninety-one per cent of the students favor our membership in a world federation; only 2.7 per cent advocate isolationism. Universal military training was favored by 62.4 per cent.

The City College students believe in international cooperation, to include Russia and all other states, large and small, but they are skeptical. They think the chances are against the practical application of the principles of the Atlantic Charter and the carrying out of the promises of the Moscow pact. They think the three great powers will continue to play the game of power politics, that imperialism will continue and the conflict of national interests will produce World War III.

These are the pessimistic opinions of the students of one college. What are the other college students thinking? What do you think?

The Old Spirit

Graduate: Professor, I have made some money and I want to do something for my college. I don't remember what studies I excelled in. Professor: In my classes you slept most of the time.

Graduate: Fine! I'll endow a dormitory.—Montreal Star.

ADAMIC'S NEW BOOK

MY NATIVE LAND

Based upon the author's exclusive material, this incredible story of YUGOSLAVIA—the country of the Croats, the Serbians and the Slovenians—and her heroic struggle holds a significant lesson for the democracies.

Order Your Copy Now

Autographed Copies Will Make An Ideal Xmas Gift
\$3.75 a copy

PROLETAREC BOOK SHOP

2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.